

ALEKSY POZTOWSKI, ALICJA MIŚ, URBAN PAULI

RAPORT

Z BADANIA LOSÓW ABSOLWENTÓW
UNIwersYTETU EKONOMICZNEGO W KRAKOWIE

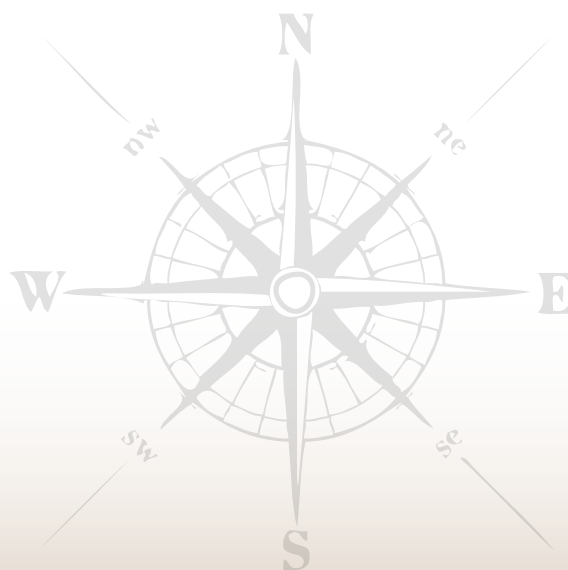
REALIZOWANEGO W LATACH 2010–2013

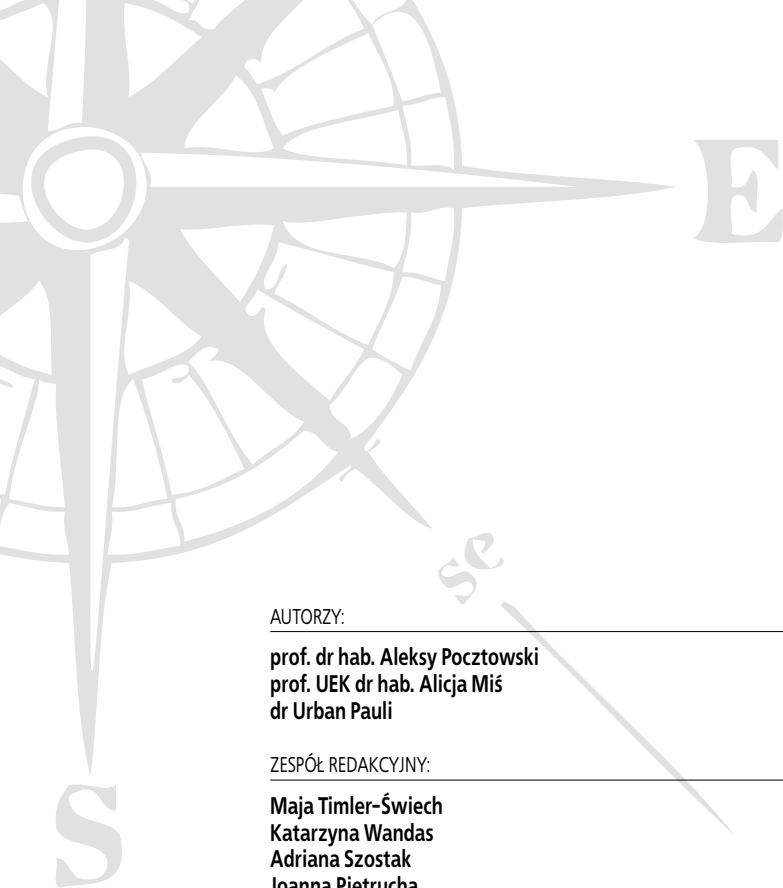
ALEKSY POCZTOWSKI, ALICJA MIŚ, URBAN PAULI

RAPORT

Z BADANIA LOSÓW ABSOLWENTÓW
UNIwersytetu EKONOMICZNEGO W KRAKOWIE

REALIZOWANEGO W LATACH 2010–2013

AUTORZY:

prof. dr hab. Aleksy Pochtowski
prof. UEK dr hab. Alicja Miś
dr Urban Pauli

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

Maja Timler-Świech
Katarzyna Wandas
Adriana Szostak
Joanna Pietrucha

WYDAWCA:

Akademickie Centrum Kariery
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
ul. Rakowicka 27, 31-510 Kraków
www.kariery.uek.krakow.pl

© Copyright by Akademickie Centrum Kariery Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie.
Kopiowanie i rozpowszechnianie tej publikacji wymaga podania źródła

SKŁAD I OPRACOWANIE GRAFICZNE:

MJ Jarosław Szczurek
tel. 600 44 34 68, mjszczurek@gmail.com

ZDJĘCIA:

www.fotolia.com

DRUK:

Drukarnia Beltrani Sp. J.
ul. Śliwkowa 1, 31-982 Kraków
www.drukarniabeltrani.pl

Nakład: 500 egzemplarzy

Publikacja wydana w ramach projektu „Diagnoza i rozwój kompetencji wyznacznikiem sukcesu na rynku pracy”,
współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie.

Kraków 2013

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

WSTĘP**5-7****1 OKRES PRZED PODJĘCIEM STUDIÓW****9-18**

1.1	Zainteresowania studentów przed podjęciem studiów	10
1.2	Przyczyny podjęcia studiów na UEK	13
1.3	Oczekiwania wobec studiów i pracy zawodowej	15
1.4	Wsparcie w określeniu kierunków rozwoju zawodowego	18

2 OKRES STUDIÓW**19-31**

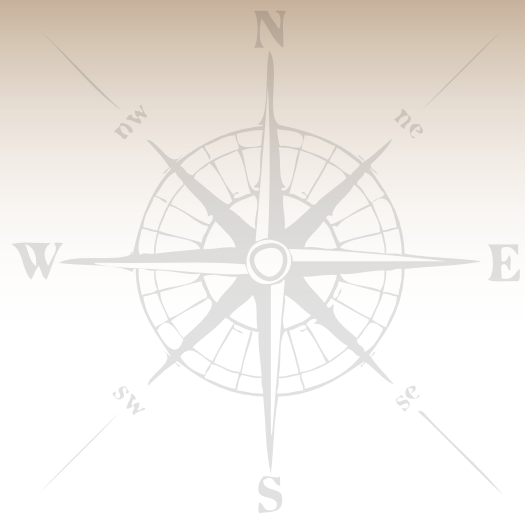
2.1	Członkostwo w organizacjach	20
2.2	Formy rozwoju kompetencji poza uczelnią	22
2.3	Rodzaj i zakres wsparcia rozwoju w trakcie studiów	24
2.4	Ocena kształcenia na UEK	27
2.5	Oczekiwania względem pracy	29
2.6	Sytuacja zawodowa w trakcie studiów	31

3 OKRES PO UKOŃCZENIU STUDIÓW**33-45**

3.1	Obecna sytuacja zawodowa	34
3.2	Satysfakcja z zajmowanego stanowiska	36
3.3	Pierwsza praca	40
3.4	Perspektywy kariery	42
3.5	Ocena kształcenia na UEK	43
3.6	Aktualny pracodawca	45

4 PODSUMOWANIE**47-50****SPIS TABEL****51**

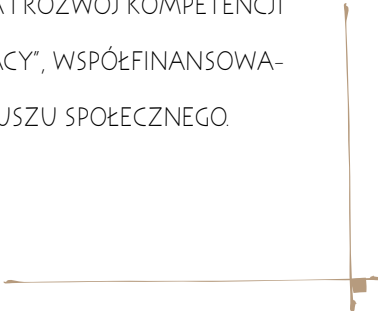
Wstęp

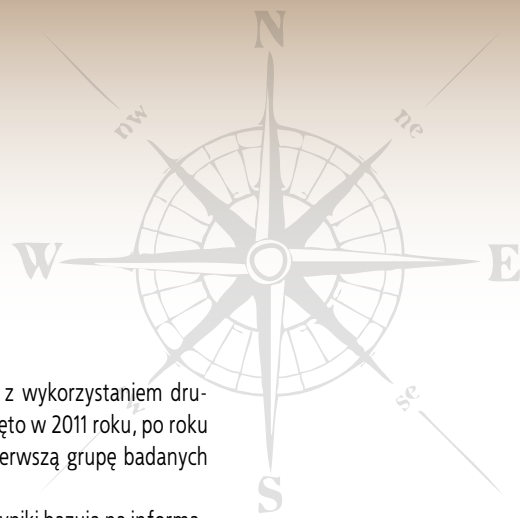

Podstawowe informacje o badaniach

PREZENTOWANY RAPORT STANOWI PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADANIA LOSÓW ABSOLWENTÓW, ZREALIZOWANEGO W RAMACH PROJEKTU „DIAGNOZA I ROZWÓJ KOMPETENCJI WYZNACZNIKIEM SUKCESU NA RYNKU PRACY”, WSPÓŁFINANSOWANEGO ZE ŚRODKÓW EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO.

Zawarte w raporcie zestawienia i analizy bazują na danych pozyskanych od absolwentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. W badaniach wykorzystano dwa kwestionariusze. Pierwszy z nich był dystrybuowany wśród absolwentów bezpośrednio po zakończeniu studiów. Główne obszary tematyczne zawartych w nim pytań dotyczyły:

- profilu studenta/absolwenta – obejmowały one między innymi zainteresowania w okresie szkoły średniej, typ ukończonej szkoły, a także zainteresowania konkretnymi grupami przedmiotów,
- powodów podjęcia studiów na Uniwersytecie oraz wyboru określonego kierunku studiów,
- wyobrażeń i oczekiwań względem pierwszej pracy,
- aktywności w trakcie studiów – w szczególności przynależności do organizacji studenckich, uczestniczenia w dodatkowych kursach, szkoleniach, odbytych praktyk i staży,
- oceny kształcenia na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie.

Drugi kwestionariusz był przekazywany absolwentom po 12–18 miesiącach od momentu ukończenia studiów. Pozwoliło to na pozyskanie informacji od osób posiadających już doświadczenie zawodowe i mogących dokonać oceny wpływu ukończenia studiów na naszej Uczelni na rozwój ich kariery zawodowej. Główne obszary pytań w drugim kwestionariuszu dotyczyły:

- informacji na temat pierwszej pracy – momentu jej podjęcia, zgodności z oczekiwaniami, a także z ukończonym kierunkiem studiów,
- przebiegu kariery zawodowej – częstości ewentualnych zmian pracodawców, konieczności dokształcania,
- obecnej sytuacji zawodowej – profilu firmy, w której absolwent jest zatrudniony, zgodności wykonywanych zadań z oczekiwaniami i kierunkiem ukończonych studiów, czasu poświęcanego na pracę, wysokości wynagrodzenia, a także perspektyw dalszego rozwoju zawodowego,
- oceny kształcenia na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie z uwzględnieniem posiadanego już doświadczenia zawodowego.

Wypełnienie kwestionariusza miało charakter dobrowolny, absolwenci otrzymywali do niego dostęp za pomocą serwisu internetowego Akademickiego Centrum Kariery, badania były prowadzone on-line.

Badania z wykorzystaniem pierwszego z kwestionariuszy rozpoczęły się w 2010 roku i były kontynuowane

do czerwca 2013 roku. Badania z wykorzystaniem drugiego z kwestionariuszy rozpoczęto w 2011 roku, po roku od ukończenia studiów przez pierwszą grupę badanych absolwentów.

Przedstawione w raporcie wyniki bazują na informacjach pozyskanych od 646 absolwentów, którzy wypełnili kwestionariusz bezpośrednio po zakończeniu studiów, oraz na 203 ankietach, które otrzymano od absolwentów w okresie 12–18 miesięcy od momentu ukończenia przez nich studiów.

Cel i struktura raportu

Głównym celem raportu jest przedstawienie efektów kształcenia na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie z perspektywy studentów. W opracowaniu tym zawarte są informacje dotyczące tego, ilu z absolwentów znajduje pracę po ukończeniu studiów, na ile jest ona zgodna z ich oczekiwaniami i przede wszystkim z kierunkiem studiów. Prezentowane informacje mogą być również analizowane z punktu widzenia ewentualnych zmian, jakie można lub należy wprowadzić, by doskonalić jakość kształcenia i zwiększyć poziom dopasowania oferty dydaktycznej do potrzeb rynku pracy.

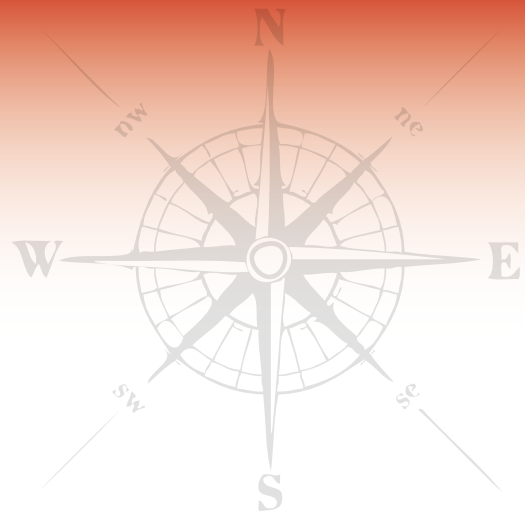
Raport ten składa się z trzech głównych części, nawiązujących do wczesnego etapu rozwoju zawodowego. Pierwsza zawiera informacje odwołujące się do okresu przed rozpoczęciem studiów. Analizie poddano w niej charakterystykę studentów oraz powody wyboru Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie jako miejsca kształcenia.

Część druga obejmuje okres studiów i prezentuje informacje na temat aktywności studentów, podejmowanych przez nich działań prorozwojowych, a także, co szczególnie ważne, ich odczuć względem poziomu przygotowania do podjęcia pracy.

Część trzecia stanowi analizę sytuacji absolwentów po ukończeniu studiów. Przedstawione są w niej informacje na temat aktualnej sytuacji zawodowej, dalszych perspektyw zawodowych oraz oceny kształcenia na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie z uwzględnieniem pierwszych doświadczeń zawodowych.

W ostatniej części raportu znajdują się główne wnioski i propozycje ewentualnych działań, które mogłyby przyczynić się do uzyskania jeszcze lepszych efektów działalności dydaktycznej naszej Uczelni.

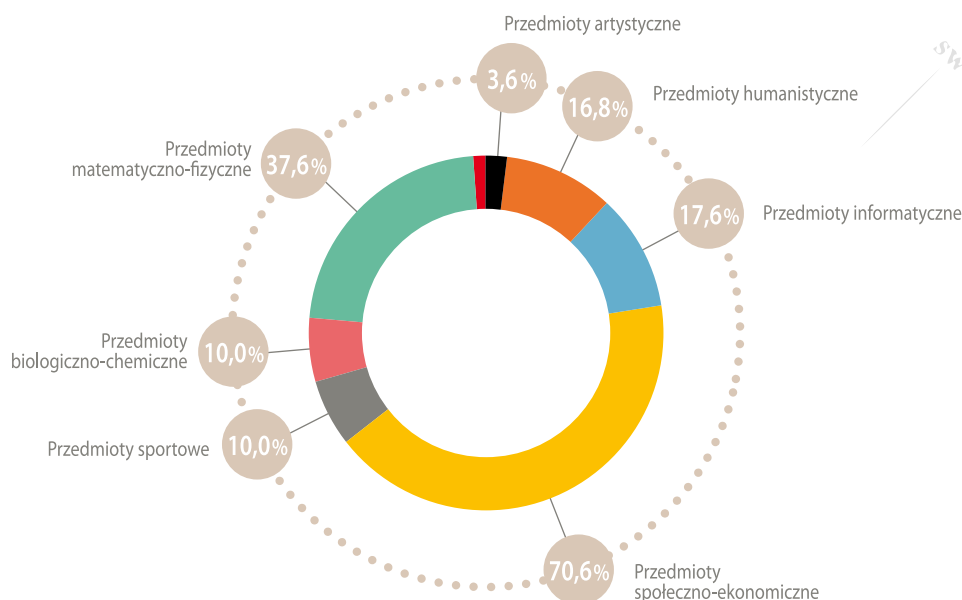
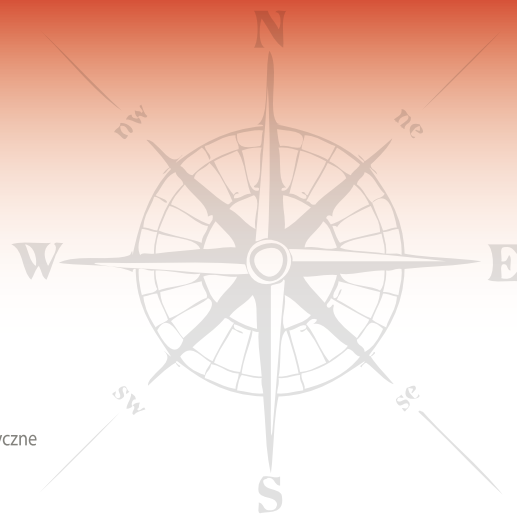
1

Okres
przed podjęciem
studiów

1.1 ZAINTERESOWANIA STUDENTÓW PRZED PODJĘCIEM STUDIÓW

PROBLEM WYBORU KIERUNKU KSZTAŁCENIA JEST W WIĘKSZOŚCI PRZYPADKÓW KLUCZOWY Z PUNKTU WIDZENIA ROZWOJU JEDNOSTKI W CAŁYM OKRESIE AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ. JEDNAK NIE MA ZGODNOŚCI CO DO KRYTERIÓW TEGO WYBORU. LITERATURA POKAZUJE WIELE MOŻLIWOŚCI. SĄ WŚRÓD NICH TAKIE, JAK: ZAINTERESOWANIA WŁASNE, OSIĄGNIĘCIA, MODA, WYBORY PRZYJACIÓŁ, NACISKI RODZICÓW, POWINNOŚCI I IN. PSYCHOLOGOWIE PODKREŚLAJĄ JEDNAK ZNACZENIE ZAINTERESOWAŃ, KTÓRE KSZTAŁTOWAŁY SIĘ U JEDNOSTKI W OKRESIE POPRZEDZAJĄCYM WYBÓR KIERUNKU KSZTAŁCENIA, CZĘSTO UJAWNIAJĄC SIĘ WE WCZESNYCH LATACH ŻYCIA. SVOISTYM MIERNIKIEM ZAINTERESOWAŃ JEDNOSTKI MOGĄ BYĆ PRZEDMIOTY NAUKI SZKOLNEJ LUB CAŁE GRUPY PRZEDMIOTÓW, KTÓRE BUDZIŁY ZAINTERESOWANIE, PRZYCIĄGAŁY UWAGĘ, SKUTKUJĄC ZWIĘKSZONYM WYSIŁKIEM W ICH ZGŁĘBIANIU I ZNACZĄCYMI OSIĄGNIĘCIAMI, MIERZONYMI SZKOLNĄ SKALĄ.

Przedmioty, które budziły w okresie nauki szkolnej największe zainteresowanie wśród badanych.

Badania absolwentów UEK ujawniły zróżnicowanie tych zainteresowań szkolnych późniejszych studentów UEK (odpowiednie dane zawarto w tab. 1). Najliczniej reprezentowane zainteresowania dotyczyły przedmiotów z grupy społeczno-ekonomicznej – wskazało je ponad 70% badanych. Druga licznie reprezentowana grupa to przedmioty matematyczno-fizyczne (37,6%). Trzecia w kolejności wyborów to grupa przedmiotów informatycznych (17,6%) i – niewiele mniej liczne – przedmioty humanistyczne (16,8%). Mniej wskazań otrzymały przedmioty biologiczno-chemiczne i sportowe (po 10%) oraz artystyczne (3,6%).

Widoczna jest wyraźnie polaryzacja **zainteresowań badanych osób. Jest ona zasadniczo zgodna z profilem Uczelni**, gdzie właśnie zainteresowania przedmiotami społeczno-ekonomicznymi stanowią dobrą podstawę studiów i rozwoju na tym etapie edukacji. Również dobrą podstawą dla podjęcia studiów na naszej Uczelni są przedmioty matematyczno-fizyczne, wybrane jako drugie z najpopularniejszych oraz informatyczne i humanistyczne – wskazane niemal tak samo często. Zainteresowania sportowe i biologiczno-chemiczne wskazywane były znacząco rzadziej, podobnie – zainteresowania artystyczne. Ujawnione w ba-

TABELA 1. KTÓRE Z NIŻEJ WYMIENIONYCH GRUP PRZEDMIOTÓW BUDZIŁY W OKRESIE NAUKI SZKOLNEJ PANA/I NAJWIĘKSZE ZAJNTERESOWANIE?

PRZEDMIOT	LICZBA	PROCENT
Przedmioty artystyczne	23	3,6 %
Przedmioty humanistyczne	108	16,8%
Przedmioty informatyczne	113	17,6%
Przedmioty społeczno-ekonomiczne	454	70,6%
Przedmioty sportowe	64	10,0%
Przedmioty biologiczno-chemiczne	64	10,0%
Przedmioty matematyczno-fizyczne	242	37,6%
Żaden przedmiot	7	1,1%
Brak odpowiedzi	3	0,5%

Źródło: dane empiryczne

daniach zainteresowania z okresu poprzedzającego studia były podstawą racjonalnych wyborów kierunków studiów.

Tym, co poza zainteresowaniami odnoszącymi się do wiedzy profiluje szeroko rozumiane kwalifikacje jednostki, są role, jakie podejmuje poza aktywnością szkolną. Zwykle odgrywane są równolegle do roli ucznia i stanowią nie tylko skarbnicę wiedzy nieformalnej, ale przede wszystkim rozwijają cechy jednostki, poprawiają wgląd w siebie i zbliżają do precyzyjniejszego budowania koncepcji siebie (*self concept*). To wszystko składa się na wizerunek jednostki, poznanie jej silnych i słabych stron oraz szans i barier. Przekłada się na realistyczne cele stawiane sobie przez jednostkę, artikulację ambicji i aspiracji. Wśród aktywności podejmowanych przez jednostki poza normalnymi zajęciami szkolnymi wskazać można działalność artystyczną, sportową, pomocową, naukową, quasi-polityczną (samorząd), religijną czy w profilowanych stowarzyszeniach.

Wszystkie z wymienionych znalazły się także wśród wskazań respondentów uczestniczących w relacjonowanych badaniach (stosowne dane w tab. 2). W tej gru-

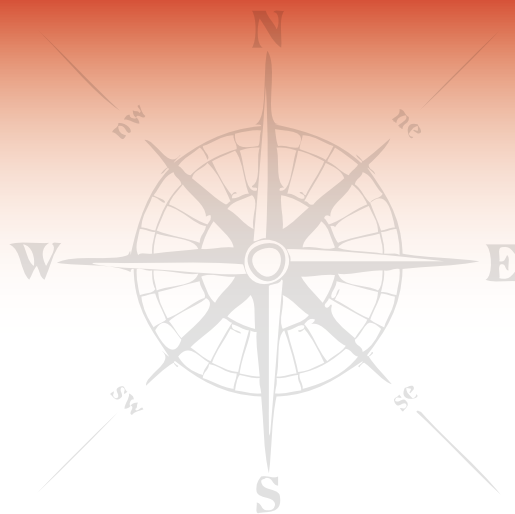
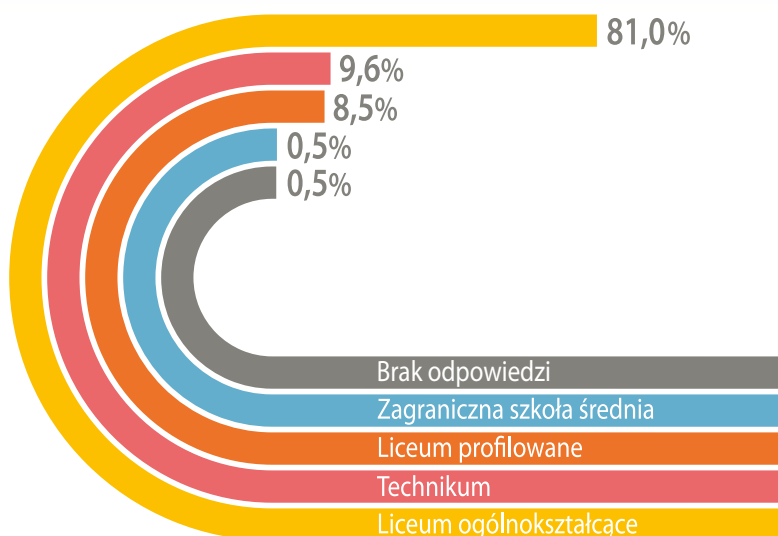
pie najliczniej reprezentowana była aktywność sportowa (45,5%) oraz aktywność naukowa (przedmiotowe kółka zainteresowań) – podejmowana przez 34,2% badanych. Dość liczne okazało się grono osób niepodejmujących żadnej z wymienionych aktywności (19,3%). Kolejna co do liczebności grupa zajmowała się jakąś formą ekspresji artystycznej (15,0%) i wspierała innych w ramach wolontariatu (12,8%). Jeszcze mniej licznie reprezentowani byli działacze samorządu uczniowskiego (8,4%) oraz uczestnicy stowarzyszeń wyznaniowych (7,6%). Najmniej licznie podejmowano aktywność skautową (3,7%).

Wskazane, szerokie spektrum aktywności pozaszkolnych pozwala wnosić o zróżnicowanych sposobach doświadczania rzeczywistości i kształtowania indywidualnego profilu kwalifikacyjnego. Brak tu konkretnych, ukie- runkowanych na dalsze kształcenie wyborów, lecz raczej na „poszukiwanie” informacji o sobie, doświadczanie siebie w różnych kontekstach i weryfikowanie własnych silnych i słabych stron. Ten rodzaj aktywności jest właściwy dla etapu życia przed wejściem w dorosłość: ma znaczenie tak psychologiczne, jak i społeczne.

TABELA 2. JAKIE FORMY ZAINTERESOWAŃ I AKTYWNOŚCI POZASZKOLNYCH DOMINOWAŁY U PANA/I W OKRESIE NAUKI SZKOLNEJ (MAKS. 2 ODPOWIEDZI)?

FORMY AKTYWNOŚCI	LICZBA	PROCENT
Aktywność artystyczna	97	15,0%
Aktywność sportowa	294	45,5%
Aktywność w zakresie pomocy innym (wolontariat)	83	12,8%
Aktywność w zakresie wiedzy	221	34,2%
Domy kultury – sekcje problemowe	12	1,9%
Działalność w samorządzie szkolnym	54	8,4%
Grupy i stowarzyszenia wyznaniowe/kościelne	49	7,6%
Nie uczestniczyłem/łam	125	19,3%
Inne, proszę wpisać w kolejnym pytaniu	33	5,1%

Źródło: dane empiryczne

Typ szkoły średniej, którą absolwent UEK ukończył

Poza wyborami związanymi z zainteresowaniami dokonywanymi świadomie przez jednostki występuje dodatkowo element zewnętrzny: typ szkoły średniej, którą ukończył absolwent UEK (zob. tab. 3). Technikum lub liceum profilowane otwierają pewne specyficzne możliwe aktywności, podczas gdy liceum ogólnokształcące udostępnia szersze spektrum.

Badania pokazały, że **studenci UEK w przeważającej liczbie byli absolwentami liceów ogólnokształcących (81%)**. Nieco mniej niż jedna dziesiąta badanych (9,6%) ukończyła technikum. 8,5% studentów zdało maturę w liceach profilowanych. Te liczby pozwalają na następującą interpretację: nasi studenci, nie mając wyrażonego sprecyzowanych zainteresowań, wybierają UEK jako szansę na dalsze poszukiwania swojej drogi zawodowej, otwierając sobie możliwość studiów zarówno o profilach kładących nacisk na wiedzę i zdolności matematyczno-informatyczne, jak i społeczne (szerzej – humanistyczne).

1.2 PRZYCZYNY PODJĘCIA STUDIÓW NA UEK

Decyzja dotycząca wyboru kierunku studiów jest pierwszą samodzielną decyzją profilującą rozwój zawodowy jednostki, mającą znamiona decyzji racjonalnej. Wcześniej podejmowana decyzja o wyborze szkoły średniej – po etapie kształcenia podstawowego – z uwagi na ukształtowanie systemu edukacji w Polsce nie ma jeszcze silnego znaczenia specjalizującego (możliwe są podobne ścieżki rozwoju osiągnięte za pomocą różnej konfiguracji i czasu trwania szkół ponadgimnazjalnych). Dlatego warto przyrzeć się możliwym przyczynom wyboru uczelni wyższej i konkretnego kierunku studiów. Przyczyny wyboru uczelni różnią się od przyczyn wyboru kierunku. Wśród tych pierwszych zmiennymi wpływającymi na podejmowane decyzje są: renoma uczelni, jej umiejscowienie, odległość od miejsca zamieszkania, wybory przyjaciół, zaszczości rodzinne i in. Badani absolwenci naszego Uniwersytetu jako **najczęstszy**

TABELA 3. JAKĄ SZKOŁĘ ŚREDNIĄ PAN/I UKOŃCZYŁ/A?

TYP UKOŃCZONEJ SZKOŁY ŚREDNIEJ	LICZBA	PROCENT
Technikum	62	9,6%
Liceum ogólnokształcące	523	81,0%
Liceum profilowane	55	8,5%
Zagraniczna szkoła średnia	3	0,5%
Brak odpowiedzi	3	0,5%

Źródło: dane empiryczne

Okres przed podjęciem studiów

motyw wyboru UEK wskazali renomę Uczelni (58,8%) oraz Kraków jako atrakcyjne dla nich miejsce studiów wyższych (50,9%). Dla ponad 30% absolwentów przyczyną było istnienie jedynie na naszej Uczelni konkretnego, wybranego kierunku (31,6%). Ponad jedna dziesiąta absolwentów wskazała bliskość miejsca zamieszkania jako przyczynę wyboru UEK (11,2%) oraz wpływ przyjaciół (10%). Na dalszych miejscach znalazły się takie przesłanki wyboru, jak: wpływ rodziny i tradycje rodzinne (odpowiednio: 7,6% i 6,5%), możliwość studiowania w języku angielskim (5%), brak innych możliwości studiowania (1,4%) i rozsądna wysokość czesnego (0,9%) (stosowne dane zawarto w tab. 4). Struktura dokonanych wyborów wskazuje na przyczyny raczej społeczno-kulturowe niż finansowe. Renoma Uczelni (blisko 59%) jest zatem kluczowa jako podstawa decyzji o miejscu studiowania w przeciwieństwie do pobudek czysto finansowych (wysokość czesnego – 0,9%).

Wśród przyczyn wyboru kierunku najbardziej racjonalną przesłanką są z kolei zainteresowania kandydata na studia i jego uzdolnienia (inspiracja wewnętrzna) oraz perspektywy otwierające się po ukończeniu studiów (inspiracja zewnętrzna). Wśród innych podstaw wyboru literatura wskazuje modę (rozumianą jako pozaracjonalną częstotliwość wyborów, podyktowaną naśladownictwem, chęcią upodobnienia się lub wpasowania w tło rówieśnicze), oczekiwania rodzinne, sugestie nauczycieli i doradców.

Poddani badaniu absolwenci UEK mieli wskazać maksymalnie trzy przesłanki, które skłoniły ich do wyboru konkretnego kierunku studiów (zob. tab. 5). **Najczęstsza liczba wskazań dotyczyła opcji „zainteresowanie” jako przyczyna wyboru kierunku studiów. Wybrało**

ją 58,8% respondentów. Jeśli potraktować ją jako główną przyczynę, to stanowi potwierdzenie intencjonalności wyboru wynikającej z „koncepcji siebie”, co jest dobrym predyktorem przyszłego sukcesu zawodowego. Dla ponad 40% badanych u podstaw dokonanych wyborów leżały inne przyczyny: perspektywa znalezienia pracy i to dobrej pracy (odpowiednio: 36,5% i 24,3%) oraz specyfika późniejszej kariery (33,7%). Spora grupa badanych wskazała przypadek jak podstawę wyboru (15,6%). Znacznie mniejszy wpływ na wybór kierunku mieli rodzice i tradycja rodzinna (5,3%). Widoczna ingerencja rodziny na poziomie kierunku studiów zaznacza się słabiej niż w odniesieniu do wyboru uczelni (por. tab. 4). Działania Uczelni, sprawdzające się do reklamy w ramach akcji „Dzień Otwarty”, w niewielkim stopniu przyczyniły się do wyboru kierunku studiów; wskazało ją 3,9% badanych. Podobną liczbę wskazań zanotowano w kategorii „moda – wielu znajomych dokonało takiego wyboru”. Jednak ta informacja stoi w sprzeczności z wyborami dokonywanymi przez kandydatów na studia na naszej Uczelni, gdzie corocznie pewne kierunki cieszą się ogromnym zainteresowaniem, gdy inne – znacząco mniejszym. Zmiany preferencji dokonują się w kilkuletnich interwałach. Niewielki odsetek absolwentów wskazał jako podstawę wyboru kierunku studiów sugestię nauczyciela w szkole (2,9%), jeszcze mniejszy – radę konsultanta orientacji zawodowej (1,2%).

Uzyskane w odpowiedzi na omawiane pytanie informacje wskazują **bardzo mały udział Uczelni w kreowaniu popytu na określone kierunki studiów.** Staje się to równocześnie **sugestią dla Uczelni dotyczącą jej działalności informacyjnej.** Stanowi ona bowiem silny

TABELA 4. JAKA BYŁA GŁÓWNA PRZYCZYNA WYBORU PRZEZ PANA/IA UNIWERSYTETU EKONOMICZNEGO W KRAKOWIE JAKO MIEJSCA STUDIOWANIA?

PRZYCZYNY WYBORU UEK	LICZBA	PROCENT
Renoma Uczelni	378	58,8%
Chęć studiowania w Krakowie	327	50,9%
Tylko tu był kierunek mnie interesujący	203	31,6%
Był najbliższy mojego miejsca zamieszkania	72	11,2%
Wpływ przyjaciół	64	10,0%
Wpływ rodziny	49	7,6%
Tradycje rodzinne	42	6,5%
Możliwość realizacji części studiów w j. angielskim lub za granicą	32	5,0%
Inne, proszę wpisać w kolejnym pytaniu	27	4,2%
Nie było innej możliwości	9	1,4%
Korzystne czesne w stosunku do innych uczelni	6	0,9%

Źródło: dane empiryczne

TABELA 5. CO WPŁYNYŁO NA WYBÓR PRZEZ PANA/IĄ KIERUNKU STUDIÓW (PIERWSZEGO, BEZPOŚREDNIO PO SZKOLE) (MAKS. 3 ODPOWIEDZI)?

PRZYCZYNY WYBORU KIERUNKU STUDIÓW	LICZBA	PROCENT
Zainteresowanie	380	58,8%
Perspektywa znalezienia pracy	236	36,5%
Rodzaj możliwej kariery	218	33,7%
Perspektywy dobrej pracy	157	24,3%
Przypadek	101	15,6%
Oczekiwania rodziców, tradycja w rodzinie	34	5,3%
Inne, proszę wpisać w kolejnym pytaniu	26	4,0%
Reklama Uczelni, informacje uzyskane w trakcie „Drzwi otwartych”	25	3,9%
Moda, wielu znajomych dokonało takiego wyboru	25	3,9%
Sugestia nauczyciela w szkole	19	2,9%
Rada uzyskana od specjalisty – konsultanta orientacji zawodowej	8	1,2%

Źródło: dane empiryczne

instrument równoważenia podaży i popytu na określone kwalifikacje na rynku pracy.

To, co budzi poważny niepokój, to **bardzo słaby udział działań orientacyjnych w rozwoju indywidualnym, prowadzonych przez szkołę lub inne instytucje**. Badania pokazały, jak niewielki wpływ miały one na wybór kierunku studiów. Jest to konsekwencją braku odpowiednio rozwiniętych i obligatoryjnych oddziaływań na dzieci i młodzież, kształtujących ich wiedzę o sobie, rozwijających ich wgląd w siebie, a przez to pozwalających na bardziej świadome wybory kierunków własnego rozwoju. Ta konstatacja jest wzmacniana przez ujawniony w badaniach udział „przypadku” w dokonywanych wyborach.

Stwarzana przez naszą Uczelnię możliwość studiowania drugiego kierunku studiów znajduje dość silny odzew wśród osób studiujących (zob. tab. 6). Może to wynikać z różnych przyczyn: lepszego dopasowania zainteresowań do istniejących na Uczelni kierunków, pojawienia się nowych zainteresowań, zgromadzenia doświadczeń, rozpoznania przyszłych możliwości i in. Przeprowadzone badanie pokazało popularność tego rozwiązania. Badani absolwenci podejmowali studia na drugim kierunku, niezależnie od

uczelni, przy której ten kierunek był akredytowany. **Wśród osób badanych 37,3% aktualnie studiuje lub studiowało równoległe drugi kierunek studiów**. Odpowiednio: 62,2% nie podjęło studiów na drugim kierunku. Opisana tendencja do studiowania dodatkowego kierunku jest pozytywna; absolwent rozszerza swoje kwalifikacje zwiększając *employability*, co zwiększa jego szanse na rynku pracy oraz dywersyfikuje ścieżki możliwego rozwoju (kariery).

1.3 OCZEKIWANIA WOBEC STUDIÓW I PRACY ZAWODOWEJ

Podjęcie studiów na określonym kierunku zazwyczaj wynika z antycypowanych korzyści, jakie studia wyższe mogą przynieść. Wyobrażenia o przyszłych możliwościach mogą być natury ogólnej lub konkretnej. Do tych pierwszych zaliczyć można wiedzę kulturową na temat prestiżu społecznego osób z takim cenzusem wykształcenia czy niejasne przeświadczenie o możliwościach znalezienia dobrej lub dobrze płatnej pracy. Do tych drugich – realizację wizji własnego rozwoju, o bardzo konkretnych kierunkach i tempie, możliwość rozwijania zainteresowań na wyższym poziomie.

TABELA 6. CZY STUDIUJE PAN/I AKTUALNIE (LUB STUDIOWAŁ/A) DRUGI KIERUNEK?

STUDIA NA DRUGIM KIERUNKU	LICZBA	PROCENT
Tak, studiuje (studiowałem/łam)	241	37,3%
Nie studiuje (nie studiowałem/łam) drugiego kierunku	402	62,2%
Brak odpowiedzi	3	0,5%

Źródło: dane empiryczne

TABELA 7. CZY PODEJMUJĄC STUDIA, MIAŁ/A PAN/I WYOBRAŻENIA O MOŻLIWOŚCIACH, JAKIE DAJE UKOŃCZENIE STUDIÓW?

WYOBRAŻENIA O KONSEKWENCJACH STUDIÓW	LICZBA	PROCENT
Tak, miałem/łam	509	78,8%
Nie, nie miałem/łam	134	20,7%
Brak odpowiedzi	3	0,5%

Źródło: dane empiryczne

TABELA 8. CZY TE WYOBRAŻENIA ULEGŁY ZMIANIE W TRAKCIE STUDIÓW?

CZY WYOBRAŻENIA ULEGŁY ZMIANIE	LICZBA	PROCENT
Tak, uległy zmianie	439	68,0%
Nie, nie uległy zmianie	203	31,4%
Brak odpowiedzi	4	0,6%

Źródło: dane empiryczne

Biorący udział w badaniu **absolwenci w znacznej liczbie mieli wyobrażenia o możliwościach, jakie daje ukończenie studiów (78,8%)**. Jedna piąta takich wyobrażeń nie miała (20,7%). Odpowiednie dane znajdują się w tab. 7.

Zebrane w trakcie studiów doświadczenia i wiedza poddały weryfikacji wyobrażenia. Stąd możliwa ich korekta – zaobserwowana w naszych badaniach (dane zawarte w tab. 8). Badania pokazały, że „korekta” ma charakter dość zasadniczej zmiany percepcji tych możliwości u znaczącej liczby respondentów. **Wyobrażenia uległy zmianie u 68% badanych**, nie uległy zmianie u 31,4% badanych. Porównując z informacjami zawartymi w tab. 7: u 78% badanych posiadających wyobrażenia o przyszłych możliwościach i 20,7% nieposiadających takich wyobrażeń zmiana nastąpiła u 68%.

Studia w sposób istotny konfrontują wyobrażenia z rzeczywistością. Pojawia się pytanie o stopień realizmu

w kreowanym wizerunku studiów wyższych; okazuje się on słaby, skutkujący wyborami nieprzystającymi do rzeczywistości. Stanowi to istotne wyzwanie dla systemu edukacji lub wręcz dla poszczególnych uczelni.

Wyobrażenia o możliwościach związanych z ukończeniem studiów mogą dotyczyć różnych sfer życia jednostki; zarówno związanych z pracą zawodową, jak i spoza niej (rodzina, społeczność, wyznanie, aktywność sportowa i in.). Sfera, która stała się przedmiotem badań, wiązała się z pracą i konsekwencjami, jakie niesie dla niej ukończenie studiów wyższych. W pytaniu dążono do ustalenia, jakie oczekiwania związane z pracą pojawiały się u badanych i z jaką częstotliwością (tab. 9). Uzyskane wyniki kształtują się następująco: **najczęściej wskazano godziwe wynagrodzenie – wybrało je 77,4% respondentów**. Omalże tak samo liczne było oczekiwanie, że praca będzie umożliwiała realizację celów zawodowych i życiowych (76,8% wskazań). Na trzecim miejscu uplasowało się oczekiwanie

TABELA 9. JAKIE MA PAN/I OCZEKIWANIA ZWIĄZANE Z PRACĄ, A WYNIKAJĄCE Z UKOŃCZENIA STUDIÓW (ZAZNACZYĆ WSZYSTKIE WŁAŚCIWE ODPOWIEDZI) ?

OCZEKIWANIA ZWIĄZANE Z PRACĄ	LICZBA	PROCENT
Wynagrodzenie godziwe	500	77,4%
Możliwość realizacji celów życiowych i zawodowych	496	76,8%
Znalezienie pracy bez trudności	404	62,5%
Osiągnięcie wysokiego statusu społecznego lub/i władzy	152	23,5%
Uruchomienie własnej działalności	148	22,9%
Inne, proszę zaznaczyć w kolejnym pytaniu	13	2,0%
Brak odpowiedzi	4	0,6%

Źródło: dane empiryczne

TABELA 10. JAK WAŻNE SĄ RÓŻNE ASPEKTY ŻYCIA DLA PANA/I? PROSZĘ OKREŚLIĆ WARTOŚĆ ASPEKTÓW WYMIENIONYCH PONIŻEJ (MAKS. 5 ODPOWIEDZI).

ASPEKTY I ICH RANGA	BARDZO DUŻE	DUŻE	ŚREDNIE	MAŁE	BARDZO MAŁE
Pewność zatrudnienia	46,4%	41,3%	9,9%	0,6%	0,3%
Interesująca praca	53,7%	41,6%	3,3%	0,0%	0,0%
Wysokie zarobki	28,7%	49,8%	18,3%	1,2%	0,3%
Możliwości rozwoju	53,7%	38,5%	5,4%	0,6%	0,3%
Dogodny czas pracy	24,5%	44,3%	25,2%	3,9%	0,8%
Łatwość pogodzenia pracy z życiem osobistym	39,6%	39,0%	16,9%	2,9%	0,2%
Dobre stosunki międzyludzkie	47,4%	38,5%	10,5%	2,0%	0,2%
Możliwości awansu	31,2%	50,9%	14,1%	2,3%	0,0%
Prestiż społeczny	11,8%	31,0%	42,7%	9,6%	3,6%
Dobre warunki pracy	35,6%	52,6%	9,1%	0,9%	0,2%
Samodzielność w pracy	20,3%	43,2%	28,9%	4,3%	1,9%

Źródło: dane empiryczne

znalezienia pracy bez trudności (62,5%). Te trzy wymienione oczekiwania związane z pracą znacząco różniły się od pozostałych liczbą wskazań. Kolejne było oczekiwanie osiągnięcia wysokiego statusu społecznego lub/i władzy (23,5%). Ostatnie wiązało się z możliwością uruchomienia własnej działalności biznesowej (22,9%). Problem godziwego wynagrodzenia, który najczęściej podnoszony był przez respondentów jako oczekiwanie związane z pracą po ukończeniu studiów, jest dodatkowo wzmocniony etapem rozwoju absolwentów osiągniętym w indywidualnym cyklu życia. W tej fazie życia uzyskiwanie systematycznego dochodu (zaspokojenie potrzeby bezpieczeństwa ekonomicznego) jest warunkiem skutecznego realizowania innych zadań rozwojowych. Pozostałe wskazane oczekiwania mają charakter ściślej związany ze specyfiką Uniwersytetu Ekonomicznego i kierunkami studiów wiążącymi je z działalnością menedżerską i biznesową.

Praca zawodowa jest jednym z kluczowych aspektów życia jednostki. W badaniu dążono do ustalenia, jakie inne aspekty życia postrzegane są przez respondentów jako ważne, które z nich są bardzo ważne, a których wartość jest relatywnie niewielka. Wzięto pod uwagę takie aspekty, jak: pewność zatrudnienia, interesującą pracę, wysokie zarobki, możliwości rozwoju, dogodny czas pracy, możliwość pogodzenia pracy zawodowej z życiem osobistym, satysfakcjonujące relacje interpersonalne, szanse na awans, prestiż społeczny, dobre warunki pracy (w sensie fizycznego środowiska pracy) oraz autonomię w pracy. Stosowne dane zebrano w tab. 10.

Analizując dane zawarte w tabeli, stwierdzić należy, że bezsprzecznie **najważniejszym aspektem okazała się interesująca praca (95,3% respondentów wskazało ją**

jako bardzo ważną lub ważną). Zbliżony wynik uzyskała kategoria „**możliwość rozwoju**” – **92,2% odpowiedzi „bardzo ważne” i „ważne”.** Następne w kolejności co do liczebności okazały się „dobre warunki pracy”, „pewność zatrudnienia” i „dobre stosunki międzyludzkie” – odpowiednio 88,2%, 87,7%, 85,9%. Na dalszych pozycjach co do liczebności wskazań jako bardzo ważne lub ważne aspekty znalazły się: możliwości awansu (82,1%), szansa na work-life balance (78,6%), wysokie zarobki (78,5%), czas pracy (68,8%) i autonomia (63,5%). Relatywnie rzadziej wybierano „prestż” jako ważny aspekt życia (42,8).

Wyraźnie średnia i niska ranga wśród omawianych wartości przypisywana jest właśnie „prestżowi społecznemu” (średnia: 42,7% wskazań, niska i bardzo niska – 13,2%). Średnie znaczenie jako aspekt życia mają także „samodzielność w pracy” (28,9% wskazań) oraz „dogodny czas pracy” (25,2%). Aspekty o małym i bardzo małym znaczeniu to – poza wskazanym już „prestżem społecznym” – „dogodny czas pracy” (4,7%) oraz „samodzielność w pracy (6,2%).

Analiza danych zawartych w tabeli 10 pokazuje, że z wyższym wykształceniem najsilniej wiążą się takie aspekty życia, jak: „znalezienie interesującej pracy” oraz „możliwość rozwoju”. Silnie ujawniają się też: „dobre warunki pracy”, „pewność zatrudnienia” oraz „satysfakcjonujące relacje interpersonalne”. Wartość zaś takich oczekiwań jak „osiągnięcie prestiżu społecznego”, „autonomia” oraz „dogodny czas pracy” okazała się relatywnie mała. Wydaje się, że omówione wybory respondentów wiążą się raczej z faktem uzyskania wyższego wykształcenia, a w mniejszym stopniu z kierunkiem tego wykształcenia. Odzwierciedlają one skalę wartości osób z wysokim cenzusem wykształcenia.

1.4 WSPARCIE W OKREŚLENIU KIERUNKÓW ROZWOJU ZAWODOWEGO

Problemem o dużym znaczeniu, związanym z decyzjami życiowymi dotyczącymi pracy zawodowej, jest zdobywanie wiedzy o sobie i potwierdzanie jej, szczególnie w latach poprzedzających podjęcie aktywności zawodowej. Niezmiernie istotne jest tu uzyskanie wsparcia od podmiotów zewnętrznych: szkoły, instytucji powołanych do takiej aktywności, specjalistów. Jednak w polskim systemie edukacji nie występuje wsparcie obligatoryjne, w sensie fragmentu procesu dydaktycznego, podporządkowanemu celowi, jakim jest kierowane samopoznanie lub uzyskiwanie wglądu w siebie uczniów/studentów. Ten rodzaj aktywności jest dostępny jako intencjonalne poszukiwanie wsparcia przez osobę doświadczającą takiej potrzeby. W istocie – okres studiów sprzyja pogłębionemu samopoznaniu, wspartemu przez doradców czy konsultantów.

Badani absolwenci do pewnego stopnia potwierdzają możliwość uzyskania takiego wsparcia (zob. dane zamieszczone w tab. 11). Blisko 1/3 takie wsparcie uzyskała, pozostali – nie (67,5%).

W następstwie odpowiedzi potwierdzających otrzymanie wsparcia zadano pytanie o osoby lub instytucje, z którymi badani mieli styczność i otrzymali wsparcie w zakresie orientacji zawodowej i/lub precyzowania celów życiowych w oparciu o wgląd w siebie. Otóż największy odsetek respondentów jako źródło pomocy i rady

w ważnych kwestiach życiowych wskazał rodziców, przyjaciół i znajomych (16,9%). 11,3% wskazało Akademickie Biuro Karier, a 7,9% respondentów pomoc uzyskiwaną w trakcie zajęć dydaktycznych. Uczelnia wskazana została jako źródło pomocy także poprzez specjalne wydarzenia np. „Dni Otwarte” lub prezentacje firm na forum Uczelni (3,6%). Inne źródła wsparcia i pomocy wskazywane mniej licznie to: poradnie psychologiczno-zawodowe (5,4%), konsultanci ds. kariery (3,6%) oraz ośrodki orientacji zawodowej (1,5%). Zebrane dane zamieszczono w tab. 12.

Analiza przedstawionych danych prowadzi do wniosku, że **najczęstszym źródłem wsparcia są osoby bliskie. Ma ono zatem postać oddziaływań nieformalnych i o małym stopniu profesjonalizacji.** Jest potrzebne, ale nie ma charakteru kompleksowej porady, obiektywnej i opartej na profesjonalnej diagnozie. **Rola Uczelni w doradztwie jest większa (w sumie 22,8%), po części profesjonalna (Akademickie Biuro Karier), po części przypadkowa (proces dydaktyczny), a po części sytuacyjna („Drzwi otwarte” i prezentacje firm), zatem nie spełnia wymogów profesjonalnej pomocy.** Pozostałe źródła wsparcia są nieliczne, dotyczą niewielkiej liczby badanych. Uzyskiwane korzyści są działem niewielu osób.

Problem poradnictwa i orientacji zawodowej wydaje się być kluczowy do rozwiązania nie tylko w ramach Uczelni, ale szerzej w całym procesie edukacji.

TABELA 11. CZY UZYSKAŁ/A PAN/I KIEDYKOLWIEK WSPARCIE INSTYTUCJI LUB OSÓB W ZAKRESIE LEPSZEGO SAMOPOZNANIA I UŚWIADOMIENIA (LUB SFORMUŁOWANIA) WŁASNYCH CELÓW ŻYCIOWYCH I/LUB ZAWODOWYCH?

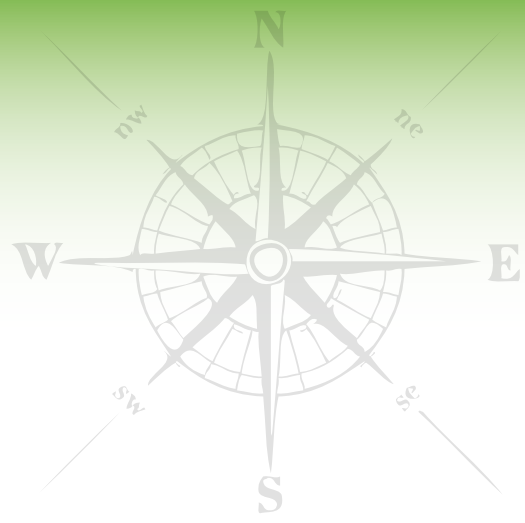
CZY UZYSKAŁ/A WSPARCIE	LICZBA	PROCENT
Tak, uzyskałem/łam	206	31,9%
Nie, nie uzyskałem/łam	436	67,5%
Brak odpowiedzi	4	0,6%

Źródło: dane empiryczne

TABELA 12. JEŚLI TAK, TO PROSZĘ WSKAZAĆ NAZWĘ INSTYTUCJI LUB OSOBĘ.

INSTYTUCJA LUB OSOBA WSPIERAJĄCA	LICZBA	PROCENT
Rodzice, przyjaciele, znajomi	109	16,9%
Biuro karier na Uczelni	73	11,3%
W trakcie zajęć dydaktycznych na Uczelni	51	7,9%
Poradnia psychologiczno-zawodowa	35	5,4%
Inne, proszę wpisać w kolejnym pytaniu	10	1,5%
Konsultanci ds. kariery	23	3,6%
Ośrodek orientacji zawodowej	10	1,5%
Profesjonaliści zawodowi – w trakcie „Drzwi otwartych” lub prezentacji firm na Uczelni	23	3,6%

Źródło: dane empiryczne

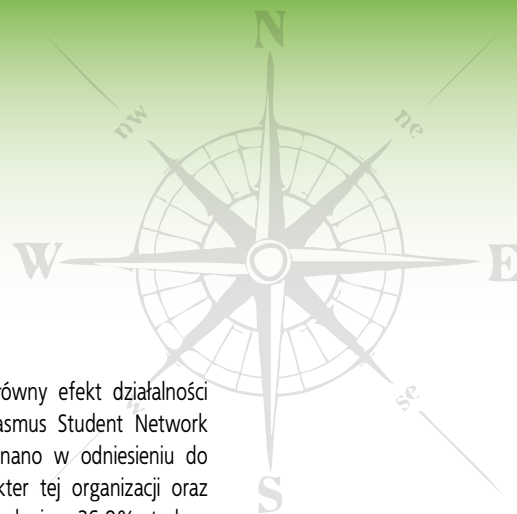

2 Okres studiów

2.1 CZŁONKOSTWO W ORGANIZACJACH

CZŁONKOSTWO W ORGANIZACJACH STUDENCKICH W TRAKCIE STUDIÓW STANOWI BARDZO WAŻNY CZYNNIK WSPIERAJĄCY ROZWÓJ ZAWODOWY. DZIĘKI TEGO TYPU AKTYWNOŚCIOM STUDENCI MAJĄ NIE TYLKO MOŻLIWOŚĆ POSZERZENIA SWOJEJ WIEDZY, DZIAŁALNOŚĆ TA WSPIERA RÓWNIEŻ ROZWÓJ PRAKTYCZNYCH UMIEJĘTNOŚCI. UDZIAŁ W PROJEKTACH, KONFERENCJACH, SYMPOZJACH CZY TEŻ SPOTKANIACH Z PRACODAWCAMI W BARDZO DUŻYM STOPNIU WSPIERA NABYWANIE PRAKTYCZNYCH, BIZNESOWYCH DOŚWIADCZEŃ. **NIESTETY ZDECYDOWANA WIĘKSZOŚĆ RESPONDENTÓW (68%) DEKLARUJE, ŻE W TRAKCIE STUDIÓW NIE BYŁA CZŁONKIEM ŻADNEJ ORGANIZACJI STUDENCKIEJ.** OZNACZA TO, ŻE PONAD 2/3 STUDENTÓW NIE SKORZYSTAŁO Z SZANSY DOSKONALENIA SWOICH KOMPETENCJI.

Zdecydowanie najczęściej wybieraną przez studentów formą aktywności jest przynależność do kół naukowych. Jest to zapewne wynikiem ich wielości, a także zróżnicowania pod względem tematyki. Osoby deklarujące przynależność do tego typu organizacji jako główną korzyść, wynikającą z angażowania się w jej działalność, wskazywali poszerzenie wiedzy dzięki spotkaniom z osobami, które również interesują się tego typu zagadnieniami (25,4%). Aspekt ten jest bardzo istotny ze względu na to, że wiedza specjalistyczna dotycząca specyfiki realizowanych zadań była najniżej ocenioną kompetencją przez absolwentów (szczegóły w dalszej części raportu). Na drugim miejscu wskazane zostało poszerzenie wiedzy i umiejętności dzięki realizacji ciekawych projektów (25,1%). Korzyść ta była z kolei najczęściej wymieniana przez osoby przynależące do AIESEC (35,7% wskazań). Ma to niewątpliwie związek ze złożonością realizowanych przez tę organizację projektów, które nierzadko mają charakter ogólnopolski lub międzynarodowy. Tego typu doświadczenia, jak również rozpoznawalność AIESEC były powodem tego, że jako istotną korzyść wskazywano również zwiększenie swoich szans na rynku pracy (28,6%).

Członkowie NZS jako efekt swoich aktywności najczęściej wymieniali realizowanie ciekawych projektów (27,6%) oraz rozwój umiejętności związanych ze współpracą z innymi. Doskonalenie tej grupy kompetencji (zorientowanych

na współdziałanie) stanowiło główny efekt działalności (według 28,6%) w ramach Erasmus Student Network (ESN). Dodatkowo, jak wspomniano w odniesieniu do AIESEC, międzynarodowy charakter tej organizacji oraz złożoność projektów umożliwiła zdaniem 26,8% studentów zwiększenie im szans na rynku pracy. Główną korzyścią z angażowania się w działalność AZS jak również innych organizacji było doskonalenie umiejętności współpracy z innymi osobami (odpowiednio 38,2 i 28,9% wskazań).

Analiza przedstawionych danych pozwala na sformułowanie bardzo istotnego wniosku. **Angażowanie się w działalność różnego typu organizacji studenckich pozwala na rozwój lub nabywanie innych grup kompetencji.** Można wywnioskować, że chcąc doskonalić swoją wiedzę, wskazane jest nawiązanie współpracy np. z kołem naukowym. Angażowanie się w ciekawe projekty, a więc doskonalenie kompetencji związanych z planowaniem, organizacją pracy i pracą zadaniową, może być osiągnięte dzięki przynależności do AIESEC lub NZS. Współpraca z innymi osobami może być rozwijana dzięki działalności NZS lub ESN. Wnioski te są bardzo ważne z punktu widzenia rozwoju zawodowego studentów i zwiększenia ich szans na rynku pracy. Wydaje się jednak, że **studenci nie mają świadomości korzyści, jakie mogą osiągnąć dzięki współpracy z tego typu organizacjami.**

TABELA 13. KORZYŚCI OSIĄGNIĘTE DZIĘKI ANGAŻOWANIU SIĘ W DZIAŁALNOŚĆ STUDENCKĄ

UZYSKANE KORZYŚCI	NAZWA ORGANIZACJI					
	AIESEC	NZS	KOŁO NAUKOWE	ERASMUS STUDENT NETWORK	AZS	INNA ORGANIZACJA
Realizowałem ciekawe projekty, które poszerzyły moją wiedzę i umiejętności	35,7%	27,6%	25,1%	21,4%	16,4%	27,4%
Poszerzyłem swoją wiedzę dzięki wspólnym spotkaniom z osobami, które też interesują się tymi zagadnieniami	14,3%	24,1%	25,4%	19,6%	27,3%	20,7%
Nauczyłem/am się współpracować z innymi osobami	21,4%	25,9%	23,9%	28,6%	38,2%	28,9%
Zwiększyłem/am swoje szanse na rynku pracy, gdyż pracodawcy biorą taką działalność pod uwagę	28,6%	17,2%	19,3%	26,8%	10,9%	23,0%
W moim odczuciu dzięki tej aktywności nie uzyskałem/am żadnych korzyści	0,0%	5,2%	6,3%	3,6%	7,3%	2,2%

Źródło: dane empiryczne

Okres studiów

2.2 FORMY ROZWOJU KOMPETENCJI POZA UCZELNIĄ

Studia wyższe pozwalają na pozyskanie istotnej, z punktu widzenia dalszego rozwoju zawodowego, wiedzy oraz umiejętności. Jednak ze względu na charakter tej formy kształcenia oraz specyfikę indywidualnych obszarów rozwojowych oraz predyspozycji każdego studenta nie ma możliwości, by każda osoba kończąca studia była w równym stopniu przygotowana do wejścia na rynek pracy. W tym celu tak istotne jest podejmowanie dodatkowych inicjatyw ukierunkowanych na doskonalenie posiadanych lub nabywanie nowych kompetencji.

Ponad połowa respondentów (56,2%) uczestniczyła w trakcie studiów w dodatkowych kursach i szkoleniach, które umożliwiły nabycie lub rozwój kompetencji wymaganych na rynku pracy. Studenci zdecydowanie najczęściej korzystają z oferty podmiotów zewnętrznych. W większości grup rozwijanych kompetencji zajmują oni albo pierwsze miejsce pod względem wskazań, albo znajdują się w czołówce.

Należy podkreślić, że pomimo wysokiej jakości nauczania języków obcych w naszej Uczelni, ponad 40% studentów doskonalących swoje umiejętności w tym obszarze

korzysta z usług dostawców zewnętrznych. Być może warte rozważenia jest zatem **organizowanie dodatkowych kursów realizowanych przez Studium Języków Obcych naszej Uczelni.**

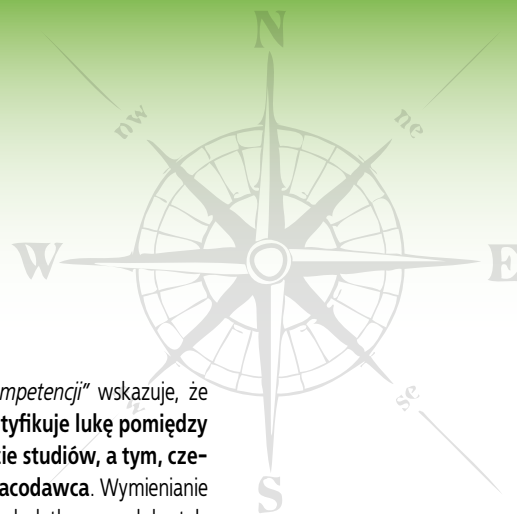
W zakresie kompetencji społecznych pierwsze miejsce pod względem wskazań zajmują organizacje studenckie. 16,5% respondentów wskazało je jako podmioty, które wspierają rozwój studentów w zakresie komunikacji interpersonalnej czy np. współpracy zespołowej. W rozwoju tych kompetencji **wysokie miejsce zajmuje również Akademickie Centrum Kariery. Blisko 14% respondentów stwierdziło, że korzystało ze szkoleń przez nie oferowanych.**

Bardzo niski jest udział podmiotów uczelnianych w rozwoju specjalistycznych kompetencji związanych z wykonywanymi przez studentów zawodami. Niezbędne wiedza i umiejętności są rozwijane w głównej mierze przez firmy zewnętrzne poza Uczelnią lub na Uczelni, np. w ramach akademii biznesowych lub specjalnych spotkań. Sytuacja ta nie dotyczy obsługi programów komputerowych, gdyż kompetencje umożliwiające korzystanie z nich są zdaniem respondentów doskonalone głównie przez wykładowców z naszej Uczelni.

TABELA 14. ORGANIZATORZY DODATKOWYCH KURSÓW I SZKOLEŃ

PRZEDMIOT SZKOLENIA	NAZWA ORGANIZATORA						
	Akademickie Centrum Kariery	Wykładowcy UEK	Firmy zewnętrzne organizowały je na Uczelni	Firmy zewnętrzne poza Uczelnią	Organizacje studenckie	Stowarzyszenia	Nie korzystałem
Języki obce	1,7%	22,9%	6,3%	40,5%	3,9%	0,8%	18,5%
Kompetencje społeczne (komunikacja interpersonalna, współpraca zespołowa, umiejętności dydaktyczne etc.)	13,8%	6,6%	14,6%	12,1%	16,5%	4,7%	26,4%
Kompetencje specjalistyczne związane z pracą zawodową (np.: kurs maklera giełdowego, kurs agenta nieruchomości, audytora)	3,0%	4,4%	12,9%	18,5%	5,5%	2,5%	32,0%
Umiejętności informatyczne (np.: obsługa specjalistycznych programów, kursy programowania etc.)	0,3%	11,3%	4,1%	10,7%	2,2%	0,8%	39,4%
Studia podyplomowe	0,0%	2,2%	1,1%	3,9%	0,3%	0,0%	55,1%
Kursy e-learningowe	1,4%	1,9%	3,9%	9,1%	0,8%	1,1%	36,1%

Źródło: dane empiryczne

Należy zwrócić uwagę na fakt bardzo **niskiego poziomu korzystania z oferty studiów podyplomowych oraz kursów e-learningowych**. Nasza Uczelnia dysponuje bogatą ofertą studiów podyplomowych realizowanych przez katedry, a w szczególności przez Krakowską Szkołę Biznesu. Wydaje się, że **studenci wielokrotnie nie mają świadomości, że ukończenie studiów I stopnia pozwala im na kontynuowanie edukacji w formie studiów podyplomowych**, dających możliwość kompleksowego rozwoju wyprofilowanych pod kątem zawodów kompetencji.

Dostępna na Uczelni **platforma Moodle może stanowić również podstawę do współpracy z podmiotami zewnętrznymi**, na przykład pracodawcami. Na dostępnej platformie firmy zainteresowane pozyskiwaniem naszych absolwentów lub studentów mogą zamieszczać posiadane przez siebie kursy e-learningowe z zakresu określonych kompetencji. Z jednej strony pozwoli to studentom poszerzać wiedzę i rozwijać umiejętności, z drugiej zaś lepiej przygotowuje ich do pracy na konkretnych stanowiskach.

Jako główny powód podjęcia dokształcenia w postaci dodatkowych kursów i szkoleń uczestnicy wskazywali rozbieżności pomiędzy posiadanymi a pożądanymi przez pracodawców kompetencjami. Wymieniane najczęściej powody, takie jak: „*chęć zwiększenia szans na rynku pracy poprzez poszerzenie posiadanych kompetencji*”, „*chęć poszerzenia kompetencji, które nie zostały wystarczająco rozwinięte w trakcie studiów*” czy „*chęć rozwoju pożą-*

danych przez pracodawców kompetencji” wskazuje, że **blisko 40% respondentów identyfikuje lukę pomiędzy tym, czego nauczyli się w trakcie studiów, a tym, czego może oczekiwać od nich pracodawca**. Wymienianie najczęściej jako powodu podjęcia dodatkowego dokształcenia (14,7%) „*chęci zwiększenia swoich szans na rynku pracy*” może wynikać z oczekiwań pracodawców. Studenci przejawiający większą inicjatywę w trakcie studiów są lepiej postrzegani, a „*ukierunkowanie na własny rozwój*” jest jedną z najczęściej poświadczanych od absolwentów kompetencji.

Inną formą rozwoju, pozwalającą również na nabycie doświadczenia biznesowego, jest podejmowanie współpracy z organizacjami w formie praktyk lub staży. Tego typu aktywność pozwala na wykorzystanie posiadanej już wiedzy w praktyce, ale umożliwia także na dokonanie samooceny kompetencji i określenie dalszych kierunków i sposobów doskonalenia.

Ponad 60% respondentów odbyło w trakcie studiów praktyki zawodowe lub staże, zarówno krajowe, jak i zagraniczne. Najwyżej studenci cenili te praktyki i staże, które wiązały się z wyjazdem zagranicznym lub były efektem ich własnej inicjatywy. Odsetek opinii wskazujących na pozytywny wpływ tych programów na rozwój zawodowy kształtował się na poziomie odpowiednio 87% oraz 77%. Bardzo dobrze oceniony został również wpływ praktyk realizowanych w ramach programów krajowych. W tym przypadku udział odpowiedzi pozytywnych był bliski 64%.

TABELA 15. POWODY UDZIAŁU W DODATKOWYCH KURSACH I SZKOLENIACH

POWODY UDZIAŁU W DODATKOWYCH KURSACH I SZKOLENIACH	LICZBA	PROCENT
Chęć zwiększenia swoich szans na rynku pracy poprzez poszerzenie posiadanych kompetencji	95	14,7%
Zainteresowanie tematyką kursu i szkolenia	57	8,8%
Chęć poszerzenia wiedzy i umiejętności, których moim zdaniem nie rozwinąłem wystarczająco w trakcie studiów na UEK	82	12,7%
Chęć rozwoju kompetencji, które są wymagane przez pracodawcę, a nie są przedmiotem kształcenia na UEK	67	10,4%
Konieczność pozyskania odpowiednich certyfikatów, uprawnień, ze względu na planowaną pracę zawodową	32	5,0%
Inne, proszę wpisać w kolejnym pytaniu	5	0,8%
Pojawiła się możliwość uczestniczenia w nich na preferencyjnych warunkach finansowych (lub bezpłatnie)	20	3,1%
Brak odpowiedzi	288	44,6%

Źródło: dane empiryczne

Okres studiów

TABELA 16. OCENA PRAKTYK I STAŻY

WPŁYW NA ROZWÓJ ZAWODOWY	RODZAJ PRAKTYKI/STAŻU			
	Obowiązkowe praktyki w trakcie studiów	Praktyki oferowane w ramach programów krajowych	Praktyki/ staże z własnej inicjatywy	Praktyki/ staże zagraniczne
Bardzo duży, wiele się nauczyłem/am, zdobyłem/am interesujące doświadczenia	12,1%	29,5%	47,1%	67,0%
Duży, pozyskałem/am cenną wiedzę i umiejętności, które będę mógł wykorzystać w przyszłości	15,8%	34,1%	29,8%	19,6%
Średni, część doświadczeń, wiedzy i umiejętności wykorzystam w przyszłości	32,8%	15,9%	15,5%	8,9%
Niski, niewiele doświadczeń, wiedzy i umiejętności z praktyk i staży będę w stanie wykorzystać w przyszłości	25,1%	6,8%	4,2%	0,9%
Bardzo niski, myślę, że nie nauczyłem się niczego, co będę mógł wykorzystać w przyszłości	14,2%	13,6%	3,4%	3,6%
Liczba respondentów, którzy zadeklarowali udział w poszczególnych formach praktyk, staży	323	44	238	112

Źródło: dane empiryczne

Zdecydowanie gorzej ocenione zostały praktyki i staże realizowane w ramach obowiązkowych praktyk w trakcie studiów. Udział odpowiedzi wskazujących na ich pozytywny wpływ na rozwój kariery zawodowej wynosił zaledwie 28%, a blisko 40% respondentów jest zdania, że praktyki te w niewielkim stopniu przyczyniły się do nabycia praktycznych umiejętności. Sytuacja ta może być efektem nierzetelnego traktowania swoich obowiązków przez pracodawców i zlecania studentom zadań niezwiązanych z wcześniejszymi ustaleniami i rzeczywistymi zadaniami przypisanymi do tych stanowisk. Rozwiązaniem tego problemu może być zbudowanie stałej współpracy z organizacjami oferującymi praktyki i staże naszym absolwentom oraz, być może, stworzenie systemu certyfikacji godnych polecenia pracodawców.

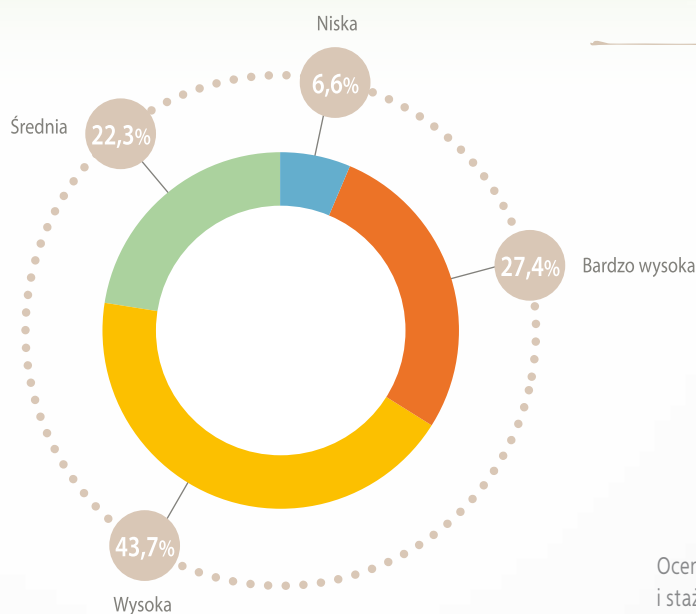
2.3 RODZAJ I ZAKRES WSPARCIA ROZWOJU W TRAKCIE STUDIÓW

Jak wskazano w pierwszej części raportu, profil studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie jest zróżnicowany ze względu na zainteresowania, rodzaj ukończonej szkoły czy też powody podjęcia studiów. Dodatkowo wyniki badań pokazują, że pomimo tego, iż większość

z respondentów miała wyobrażenia na temat perspektyw zawodowych po ukończeniu studiów, uległy one dość istotnym zmianom. Czynniki te powodują, że wskazane jest, by studenci otrzymywali wsparcie w dookreśleniu ich perspektyw zawodowych i w planowaniu kariery.

Na podstawie analizy pozyskanych informacji należy stwierdzić, że wciąż zbyt mała grupa studentów korzysta z dostępnych im form pomocy. **Co czwarty student naszej Uczelni (42,3%) korzystał w trakcie studiów ze wsparcia Akademickiego Centrum Kariery. Najczęściej studenci korzystali z opracowanej bazy oferowanych praktyk i staży w Polsce** oraz z organizowanych przez ACK UEK Targów Pracy. Ten typ działalności nie pozwala jednak studentom na lepsze poznanie siebie oraz zidentyfikowanie branż i stanowisk, na których mogliby się realizować i które są zgodne z ich kompetencjami.

Pomimo niskiego poziomu zainteresowania wśród studentów działalnością ACK, większość z nich jest zadowolona z jakości oferowanego wsparcia. Niemal każda jego forma przez zdecydowaną większość respondentów oceniona została pozytywnie. Jedynie w przypadku „doradztwa zawodowego” udział odpowiedzi pozytywnych kształtuje się na poziomie nieznacznie poniżej 50%.

Zdecydowanie najlepiej oceniona została oferta praktyk i staży w Polsce. Udział ocen pozytywnych kształtuje się na poziomie 71%, na drugim miejscu znajdowały się informacje na stronie in-

ternetowej ACK – 70% ocen pozytywnych. W odniesieniu do obu tych form wsparcia zdecydowanie najniższy był również odsetek ocen negatywnych – na poziomie 6%.

TABELA 17. OCENA RÓŻNYCH FORM WSPARCIA OFEROWANYCH PRZEZ ACK

FORMA WSPARCIA ACK	JAKOŚĆ OFEROWANEGO WSPARCIA				
	Bardzo wysoka, otrzymałem pełne i kompleksowe wsparcie	Wysoka, otrzymałem istotne wsparcie	Średnia, niektóre elementy były istotnym wsparciem w rozwoju	Niska, niewiele elementów wspierało mnie w rozwoju	Bardzo niska, oferowane wsparcie nie jest przydatne
Szkolenia realizowane przez ACK	16,9%	37,7%	31,5%	7,7%	6,2%
Doradztwo zawodowe	17,5%	30,0%	27,5%	11,3%	13,8%
Oferta praktyk i staży w Polsce	27,4%	43,7%	22,3%	5,6%	1,0%
Oferta zagranicznych praktyk i staży	20,5%	32,5%	27,7%	9,6%	9,6%
Informacje na stronie internetowej www.kariery.uek.krakow.pl , www.startus.pl	24,4%	45,8%	23,8%	3,6%	2,4%
Spotkania z pracodawcami	19,8%	39,5%	23,3%	8,1%	9,3%
Targi Pracy	27,4%	36,1%	21,2%	12,0%	3,4%

Źródło: dane empiryczne

Okres studiów

Wśród dodatkowych opinii i uwag respondentów dotyczących funkcjonowania ACK znalazły się między innymi następujące informacje:

- W zakresie ofert pracy – *więcej ofert z polskich przedsiębiorstw, więcej ofert pracy w samorządach.*
- W odniesieniu do różnych form wsparcia:
 - *udostępnienie na stronie testu na kompetencje zawodowe, udostępnienie testu preferencji zawodowych, przygotowanie profiliów pracodawców, zamieszczenie prezentacji firm – potencjalnych pracodawców – zagadnienia znajdowały się w zakresie zadań zrealizowanego przez ACK projektu „Diagnoza i rozwój kompetencji wyznacznikiem sukcesu na rynku pracy” i są obecnie dostępne dla studentów na stronie ACK lub w formie wydrukowanego poradnika,*
 - *organizowanie spotkań ze studentami pierwszego roku i uświadamianie im wyzwań i trendów na rynku pracy, prezentowanie im działalności ACK,*
 - *organizowanie spotkań byłych praktykantów z osobami, które już zakończyły praktyki, by wymienić się opiniami i wnioskami,*
- *opracowanie programów promocji najlepszych studentów UEK potencjalnym pracodawcom,*
- *opracowanie poradnika i programu wsparcia dla osób chcących założyć własną działalność gospodarczą,*
- *zorganizowanie zajęć dotyczących planowania kariery i wyboru odpowiedniego zawodu,*
- *organizowanie spotkań z pracodawcami i specjalistami zatrudnionymi na określonych stanowiskach, na które mogą aplikować absolwenci uczelni.*
- W zakresie szkoleń:
 - *organizowanie większej ilości szkoleń z zakresu umiejętności miękkich – komunikowanie się, współpraca zespołowa, autoprezentacja,*
 - *szkolenia z zakresu umiejętności „twardych” – Excel, programy komputerowe, księgowość, kadry, VAT, SAP,*
 - *organizowanie warsztatów praktycznych i symulacji z zakresu prowadzenia własnego biznesu,*
 - *szkolenia z zakresu możliwości pozyskania różnych form dofinansowania ze środków unijnych,*

TABELA 18. OSOBY PRZEKAZUJĄCE INFORMACJE O MOŻLIWOŚCIACH ZAWODOWYCH

CZEGO INFORMACJE DOTYCZYŁY	OSOBY PRZEKAZUJĄCE INFORMACJE				
	Pracownik ACK	Doradca zawodowy (nie z UEK)	Pracownik UEK, prowadzący zajęcia	Pracodawca prezentujący się w UEK	Rodzina, koledzy, znajomi
Stanowisk pracy, na których można znaleźć zatrudnienie	8,6%	0,5%	61,7%	21,1%	36,4%
Zadań, jakie mogą wykonywać w organizacjach po ukończeniu swojej specjalności	3,3%	0,5%	56,0%	15,3%	19,1%
Wiedzy i umiejętności, które będą mógł/mogła wykorzystywać	3,3%	1,4%	58,4%	12,4%	15,8%
Innych zawodów, jakie są oferowane na rynku pracy dla absolwentów UEK	6,2%	1,0%	26,8%	13,9%	20,1%
Wiedzy i umiejętności, jakie musi Pan/Pani rozwinąć, by aplikować na wybrane stanowisko	3,8%	1,9%	27,8%	19,6%	15,8%
Form i sposobów indywidualnego rozwoju, by uzyskać niezbędne kompetencje	3,8%	0,5%	7,7%	18,2%	17,7%

Źródło: dane empiryczne

- szkolenia z zakresu prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych w języku angielskim.
- W zakresie praktyk:
 - większa liczba praktyk zagranicznych,
 - oferty wolontariatu,
 - grupowanie praktyk pod kątem specjalności/kierunków studiów,
 - więcej ofert praktyk z małych miast.

Istotną informacją jest również to, że wśród odpowiedzi pojawiały się również te, wskazujące na **niską świadomość wśród studentów istnienia Akademickiego Centrum Kariery**. Respondenci podkreślali, że ważnym elementem byłoby przekazanie informacji, jakie korzyści może uzyskać student dzięki nawiązaniu współpracy z ACK.

Większość absolwentów jest zdania, że w trakcie studiów **nie otrzymała informacji na temat możliwości zawodowych, jakie będzie posiadać po ich zakończeniu. Jedynie 32% respondentów deklaruje, że pozyskało tego typu wiedzę.**

Osobami, wymienianymi najczęściej jako te, które udzielają informacji o możliwościach zawodowych, są wykładowcy. Należy jednak zwrócić uwagę, że osoby te przekazują w głównej mierze informacje na temat konkretnych zadań i kompetencji wymaganych na stanowiskach pracy, które są zbieżne bądź z realizowanym przedmiotem, bądź ze specjalnością, na której wykładają. W niewielkim zakresie osoby te przekazują wiedzę na temat innych stanowisk i zawodów. Powoduje to, że student ma wiedzę, jaką pracę może wykonywać po konkretnej specjalności, jednak często nie ma świadomości tego, czy jest ona zgodna z jego predyspozycjami i czy nie ma innych stanowisk, które w większym stopniu odpowiadają jego oczekiwaniom.

Wartości procentowe wyliczone były dla grupy respondentów, którzy deklarowali pozyskanie informacji o możliwościach zawodowych. Uwzględniono również wielokrotne odpowiedzi.

Należy również zwrócić uwagę, że studenci w niewielkim stopniu uzyskują wiedzę na temat tego, w jaki sposób mogą się rozwijać, by pozyskać niezbędne do objęcia konkretnego stanowiska pracy kompetencje. **Relatywnie nisko oceniona została także dostępność informacji na temat wymagań w zakresie wiedzy i umiejętności w odniesieniu do konkretnych stanowisk pracy.** Obecnie, dzięki opublikowaniu poradnika rozwoju zawodowego dla studentów, będą oni mieli większe możliwości poznania oczekiwań pracodawców, a wykorzystując dostępne na stronie internetowej ACK narzędzie – zweryfikować swoje kompetencje i poznać potencjalne stanowiska pracy.

2.4 OCENA KSZTAŁCENIA NA UEK

Działalność dydaktyczna jest jedną z kluczowych funkcji realizowanych na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Głównym jej celem jest przekazywanie studentom wiedzy oraz rozwój ich umiejętności w sposób umożliwiający pełnienie w przyszłości różnych ról zawodowych. Z tego względu istotne jest, by absolwenci naszej Uczelni wysoko oceniali jakość procesu dydaktycznego, gdyż to od niego zależy możliwość osiągnięcia sukcesu na rynku pracy.

Program studiów częściowo spełnił oczekiwania absolwentów – takiego zdania jest blisko 73% badanych. Jedynie 15% uważa, że program spełnił całkowicie lub przewyższył je. Należy uznać, że udział procentowy odpowiedzi wskazujących na zgodność oczekiwań z rzeczywistością jest zbyt niski. Może to wynikać zarówno z braku świadomości studentów tego, co będzie przedmiotem studiów, ale również niepełnego dopasowania programów i treści nauczania do potrzeb i wymagań rynku pracy.

TABELA 19. POZIOM SPEŁNIENIA OCZEKIWAŃ ZWIĄZANYCH Z PROGRAMEM STUDIÓW

POZIOM SPEŁNIENIA OCZEKIWAŃ ZWIĄZANYCH Z PROGRAMEM STUDIÓW	LICZBA	PROCENT
Przewyższył je	10	1,5%
Spełnił je całkowicie	84	13,0%
Spełnił je częściowo	470	72,8%
Nie spełnił	75	11,6%
Brak odpowiedzi	7	1,1%

Źródło: dane empiryczne

Okres studiów

TABELA 20. DEKLARACJE CO DO PONOWNEGO WYBORU TEGO SAMEGO KIERUNKU STUDIÓW

CHĘĆ PONOWIENIA WYBORU KIERUNKU STUDIÓW	LICZBA	PROCENT
Zdecydowanie tak	106	16,4%
Raczej tak	289	44,7%
Raczej nie	148	22,9%
Zdecydowanie nie	64	9,9%
Nie wiem	33	5,1%
Brak odpowiedzi	6	0,9%

Źródło: dane empiryczne

Wskazany poziom spełnienia oczekiwań względem programu studiów nie wpływa jednak negatywnie na ocenę słuszności podjęcia takiego kierunku kształcenia. **Ponad 60% badanych twierdzi, że mogą dokonać wyboru ponownie, „raczej” lub „zdecydowanie” podjęłoby studia na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie.** Odmiennego zdania jest 32,8% badanych.

Absolwenci naszej Uczelni wysoko oceniają posiadane kompetencje, które są kluczowe z punktu widzenia oferowanych przez pracodawców stanowisk. Najwyżej ocenione zostały umiejętności związane z obsługą pakietu Office – udział odpowiedzi „dobra” lub „bardzo dobra” wynosi 81%.

Na drugim miejscu znajdują się te związane ze współpracą (udział pozytywnych na poziomie 74%).

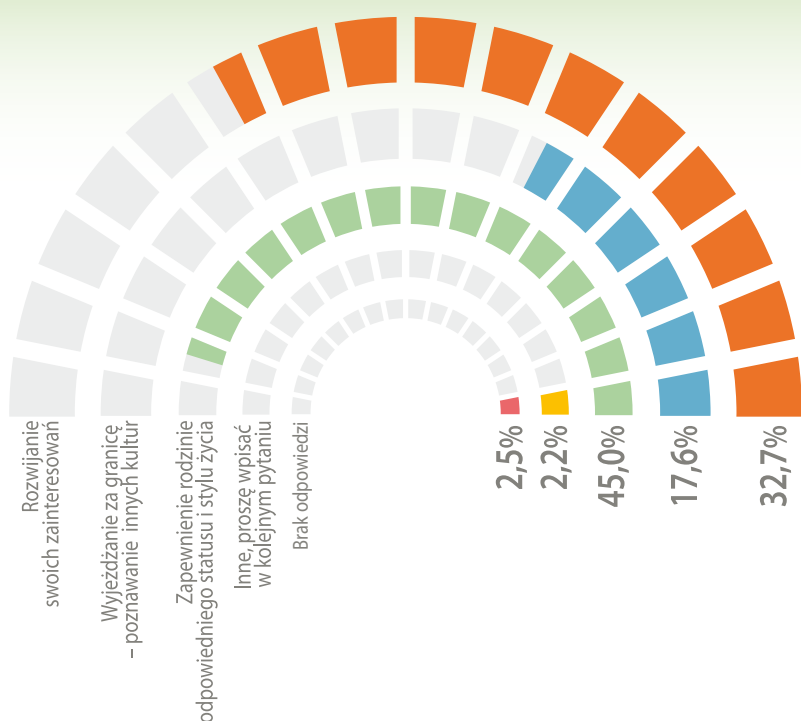
Najniżej oceniona została znajomość drugiego języka obcego – blisko połowa absolwentów ocenia swoje kompetencje w tym obszarze na poziomie „nisko” lub „bardzo nisko” oraz znajomość specjalistycznych programów komputerowych. Udział ocen negatywnych dotyczących tej kompetencji wynosi 31%, a pozytywnych 38%.

Należy zwrócić uwagę również na fakt, że **jedynie połowa respondentów (50,5%) oceniła pozytywnie swoją wiedzę specjalistyczną związaną z wykonywanym zawodem.** Ten komponent kompetencji zawodowych

TABELA 21. SAMOOCENA KOMPETENCJI BEZPOŚREDNIO PO ZAKOŃCZENIU STUDIÓW

OBSZAR OCENY	BARDZO NISKA	NISKA	ŚREDNIA	DOBRA	BARDZO DOBRA
Wiedza specjalistyczna związana z wykonywanym zawodem	1,9%	11,3%	34,7%	40,1%	10,4%
Znajomość pierwszego języka obcego	2,6%	5,9%	25,2%	36,4%	28,2%
Znajomość drugiego języka obcego	14,7%	32,0%	30,7%	14,7%	6,2%
Umiejętność obsługi komputera – pakiet MSOffice	1,2%	3,9%	12,1%	39,9%	41,2%
Umiejętność obsługi komputera – programy specjalistyczne	12,7%	18,3%	29,6%	26,8%	11,0%
Umiejętności związane z komunikowaniem się (np.: autoprezentacja, umiejętności prezentacyjne, argumentowanie i perswazja, aktywne słuchanie, przekazywanie informacji)	2,3%	5,9%	26,8%	43,2%	20,1%
Umiejętności związane ze współpracą (współpraca w zespole, koordynowanie zadań, radzenie sobie z konfliktami, organizacja pracy, angażowanie i motywowanie innych)	1,1%	4,8%	18,6%	46,6%	27,2%
Umiejętności związane z podejmowaniem decyzji (analityczne i strategiczne myślenie, umiejętność pracy pod presją czasu, myślenie kompleksowe, przejmowanie odpowiedzialności)	0,9%	6,8%	19,7%	46,1%	24,8%
Umiejętności związane z efektywnością działania (ukierunkowanie na cel, radzenie sobie w trudnych sytuacjach, organizacja pracy własnej, dążenie do własnego rozwoju)	1,9%	4,6%	20,1%	46,1%	25,5%

Źródło: dane empiryczne

Dodatkowe oczekiwania związane z pracą zawodową

powinien być oceniony zdecydowanie wyżej. Umiejętności obsługi programów komputerowych czy też te związane z komunikowaniem się, współpracą zespołową można rozwijać również poza Uczelnia. Wiedza specjalistyczna wymaga jednak profesjonalizmu i może być zapewniana w głównej mierze przez instytucje, takie jak uczelnie.

Wyniki badań wskazują również, że **tylko 44,6% absolwentów jest zdania, że studia dobrze przygotowały ich do pracy zawodowej, podczas gdy odmiennego zdania jest aż 41% badanych**. Sytuacja ta jest niekorzystna i może wynikać zarówno z faktu niedopasowania treści zajęć do zadań na stanowisku pracy lub z braku świadomości studentów co do oczekiwań pracodawców. Należy jednak uznać, że zdecydowana większość studentów w momencie kończenia studiów posiada już doświadczenia zawodowe i jest w stanie zweryfikować poziom dopasowania swoich kompetencji do wymagań pracodawców. Wniosek ten wskazuje zatem, że bardziej prawdopodobnym powodem opinii absolwentów, wskazującej na niewłaściwe przygotowanie do pracy zawodowej, jest nie w pełni adekwatny do oczekiwań rynku program i treści nauczania.

2.5 OCZEKIWANIA WZGLĘDEM PRACY

Zdecydowana większość absolwentów jest świadoma tego, czym chce się zajmować w życiu i na jakich stanowiskach zamierza pracować. **70% badanych zadeklarowało, że w trakcie studiów doprecyzowało swoje cele zawodowe i określiło konieczne do podjęcia działania w perspektywie długookresowej** – należy dodać, że cele te i oczekiwania uległy dość znacznym modyfikacjom w odniesieniu do tych, jakie mieli absolwenci w momencie rozpoczęcia studiów.

Głównym, dodatkowym oczekiwaniem, jakie wiążą absolwenci z pracą zawodową, jest **zapewnienie rodzinie odpowiedniego statusu i stylu życia – takiej odpowiedzi udzieliło 45%** badanych. Na drugim miejscu pod względem wskazań pojawił się rozwój indywidualnych zainteresowań (33% odpowiedzi).

Wśród dodatkowych oczekiwań pojawiały się te związane z samorealizacją i podejmowaniem ciągłych wyzwań. Część osób wskazała również na podejmowanie obecnie pracy zawodowej tylko i wyłącznie w celu pozyskania funduszy na rozpoczęcie własnego biznesu.

TABELA 22. DODATKOWE OCZEKIWANIA ZWIĄZANE Z PRACĄ ZAWODOWĄ

DODATKOWE CELE ZWIĄZANE Z PRACĄ ZAWODOWĄ	LICZBA	PROCENT
Rozwijanie swoich zainteresowań	211	32,7%
Wyjeżdżanie za granicę – poznawanie innych kultur	114	17,6%
Zapewnienie rodzinie odpowiedniego statusu i stylu życia	291	45,0%
Inne, proszę wpisać w kolejnym pytaniu	14	2,2%
Brak odpowiedzi	16	2,5%

Źródło: dane empiryczne

Okres studiów

TABELA 23. SPOSOBY OSIĄGANIA SUKCESU W MIEJSCU PRACY

SPOSOBY	LICZBA	PROCENT
Intensywny rozwój poprzez naukę, szkolenia i treningi	309	47,8%
Osiągnięcie wysokiej efektywności pracy	107	16,6%
Doskonalenie specyficznych umiejętności (np. podejmowania decyzji, przywództwa)	86	13,3%
Tworzenie własnego wizerunku w organizacji (by inni postrzegali nas jako osobę skuteczną)	68	10,5%
Duże zaangażowanie w pracę (w tym dłuższy czas pracy/przebywania w pracy)	49	7,6%
Posiadanie własnego zaplecza jako nauczyciel, mentor	9	1,4%
Posiadanie własnego lobby w organizacji	4	0,6%
Tworzenie własnego wizerunku w organizacji	1	0,5%
Politykowanie w organizacji (gry polityczne, koalicje i in.)	2	0,3%
Inne, proszę wpisać w kolejnym pytaniu	5	0,8%
Brak odpowiedzi	6	0,9%

Źródło: dane empiryczne

Zdaniem blisko połowy absolwentów (48%) najlepszym sposobem na osiągnięcie sukcesu w przyszłej pracy zawodowej jest podejmowanie działań ukierunkowanych na rozwój. Działania te obejmują w głównej mierze samokształcenie, szkolenia, kursy i treningi. Ważne dla respondentów jest również osiągnięcie wysokiej efektywności w pracy (17%) oraz doskonalenie specyficznych umiejętności (13%)

Wśród dodatkowych sposobów wskazane zostały: silne ukierunkowanie na cel, przedsiębiorczość, inicjatywa, pewność siebie i konsekwencja w działaniu. **Warte pod-**

kreślenia jest silne ukierunkowanie absolwentów na własny rozwój. Jest to zgodne z ideą *life-long learning*. Zarówno w celach pracy zawodowej, jak i sposobach osiągnięcia sukcesu podkreślano wielokrotnie konieczność ciągłego poszerzania posiadanej wiedzy i umiejętności.

Branżą, która **wymieniana była najczęściej przez absolwentów jako preferowana, była branża finansowa – 38,4% wskazań.** Jest to niewątpliwie związane z bardzo dynamicznym jej rozwojem, który obejmuje nie tylko sektor bankowy, ale również organizacje i podmioty świadczące różnego typu usługi w tym zakresie. Stosunko-

TABELA 24. BRANŻE PREFEROWANE PRZEZ STUDENTÓW

BRANŻA	LICZBA	PROCENT
Usługi finansowe i bankowe	248	38,4%
Handel	74	11,5%
Konsulting	76	11,8%
Administracja publiczna	71	11,0%
Przemysł i budownictwo	44	6,8%
Reklama, marketing PR	17	2,6%
Nauka i szkolnictwo	15	2,3%
Zasoby ludzkie (HR)	15	2,3%
IT, telekomunikacja	12	1,9%
Sport i aktywność fizyczna	12	1,9%
Kultura i sztuka	12	1,9%
Bezpieczeństwo i organizacje militarne	6	0,9%
Zdrowie i pomoc społeczna/socjalna	1	0,2%
Inne, brak odpowiedzi	42	6,5%

Źródło: dane empiryczne

wo często jako miejsce pracy wymieniana była również administracja publiczna. Obserwując trendy na rynku, można stwierdzić, że organizacje rządowe i samorządowe w coraz większym stopniu stają się z punktu widzenia absolwentów interesującym pracodawcą.

90% absolwentów zamierza poszukiwać pracy na rynku krajowym, przy czym połowa z nich chce znaleźć zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. Jedynie co jedenasty absolwent zakłada poszukiwanie pracy na rynkach zagranicznych (8,7%).

Wyniki tych badań mogą wskazywać na wciąż niską mobilność młodych pracowników, z drugiej jednak strony informacja o tym, że tylko 8,7% osób rozważa możliwość podjęcia pracy za granicą, wskazuje, że rynki europejskie nie są już tak atrakcyjne dla absolwentów.

2.6 SYTUACJA ZAWODOWA W TRAKCIE STUDIÓW

Wyniki badań dotyczące sytuacji zawodowej absolwentów wskazują na to, że jest ona bardzo dobra. Ma to związek nie tylko z faktem posiadania zatrudnienia, ale także z jego specyfiką, która w bardzo dużym stopniu jest związana z kierunkiem wykształcenia.

83% studentów naszej Uczelni rozpoczęło pracę zawodową już w trakcie studiów. Zatrudnienie podejmowano równie często na ostatnim roku studiów jak na wcześniejszych latach (w obu przypadkach 33% wskazań). Blisko 15% respondentów podjęło zatrudnienie jeszcze przed rozpoczęciem studiów.

Najczęstszym źródłem informacji o pracy były ogłoszenia. W ten sposób zatrudnienie znalazło 42% studentów. Drugim najczęściej wymienianym sposobem były informacje o wakatach pozyskane od kolegów i znajomych (23%).

Dość istotne znaczenie odgrywają również praktyki i staże – 8,4% badanych rozpoczęło pracę po ich odbyciu. Stosunkowo niewielka grupa studentów, bo **zaledwie 0,8%, założyła własną działalność gospodarczą.** Biorąc również pod uwagę informacje o tym, że studentom brakuje w ofercie ACK wsparcia w zakresie prowadzenia własnego biznesu, należy rozważyć, czy ta forma aktywności zawodowej nie powinna być w większym stopniu promowana.

TABELA 25. PREFEROWANY RYNEK ZATRUDNIENIA

RYNEK ZATRUDNIENIA	LICZBA	PROCENT
Na rynku lokalnym	292	45,2
Na rynku krajowym	291	45,0
Za granicą	56	8,7
Brak odpowiedzi	7	1,1

Źródło: dane empiryczne

TABELA 26. ODSETEK ZATRUDNIONYCH STUDENTÓW W TRAKCIE STUDIÓW

OSOBY POSIADAJĄCE ZATRUDNIENIE W TRAKCIE STUDIÓW	LICZBA	PROCENT
Tak	536	83,0
Nie	103	16,0
Brak odpowiedzi	7	1,0

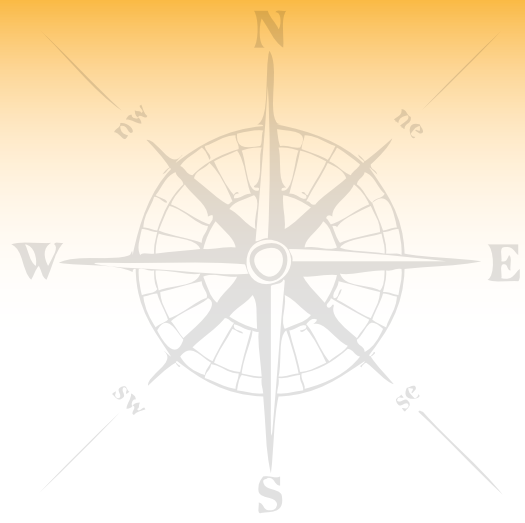
Źródło: dane empiryczne

TABELA 27. SPOSOBY ZNALEZIENIA PRACY

ŹRÓDŁA INFORMACJI O PRACY	LICZBA	PROCENT
Była to praca z ogłoszenia	272	42,1
Uzyskałem/łam informację i wsparcie osób znajomych	150	23,2
Dostałem/łam pracę po praktyce/stażu/stypendium	54	8,4
Praca w firmie rodzinnej	19	2,9
Założyłem/łam własną firmę	5	0,8
Podjąłem pracę w studenckiej agencji na Uczelni	3	0,5
Inne	42	6,5
Brak odpowiedzi	101	15,6

Źródło: dane empiryczne

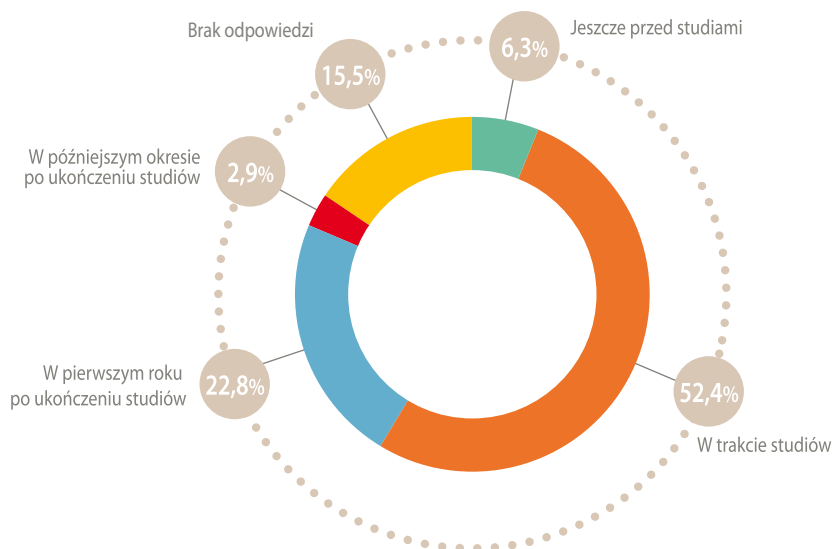
3

OKRES PO UKOŃCZENIU STUDIÓW

3.1 OBECNA SYTUACJA ZAWODOWA

PIERWSZY ROK PO UKOŃCZENIU STUDIÓW W WIELU PRZYPADKACH MA BARDZO DUŻE ZNACZENIE DLA DALSZEGO ROZWOJU ZAWODOWEGO. ABSOLWENCI WIELOKROTNIENIE PODEJMUJĄ PIERWSZĄ PRACĘ, KTÓRA JEST ŚCIŚLE ZWIĄZANA Z ICH PLANAMI ZAWODOWYMI I MAJĄ MOŻLIWOŚĆ ZWERYFIKOWANIA POZIOMU SWOJEGO PRZYGOTOWANIA DO PEŁNIENIA OKREŚLONYCH RÓL W ORGANIZACJI.

Moment podjęcia zatrudnienia

W okresie 12–18 miesięcy po ukończeniu studiów pracę posiadało ponad 87% absolwentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Zdecydowanie najczęściej absolwenci podejmowali pracę jeszcze w trakcie studiów (52,4%) oraz w pierwszym roku po ukończeniu studiów (23%). 6% absolwentów deklaruje, że pracę rozpoczęło jeszcze przed studiami.

Sytuacja taka jest bardzo korzystna i wskazuje, że **studia na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie w istotny sposób wspierają podjęcie zatrudnienia wśród młodych osób.** Sytuacja, w której dziewięciu na dziesięciu absolwentów znajduje zatrudnienie do roku po ukończeniu studiów, stanowi niewątpliwie atut naszej Uczelni.

Bardzo istotny jest również fakt, że blisko połowa absolwentów w okresie od 12 do 18 miesięcy od ukończenia studiów zdobywała doświadczenia zawodowe u więcej niż jednego pracodawcy. Jedynie 41% badanych

stwierdziło, że pracuje w tym samym miejscu, w którym rozpoczęli swoją karierę zawodową. Co piąty absolwent zmienił już raz pracodawcę, 13,6% deklaruje, że zmiany dokonywali dwukrotnie, a podobna pod względem liczności grupa (13,5%) dokonywała zmiany pracodawcy więcej niż trzykrotnie.

Sytuacja ta w odniesieniu do osób, które pracują u tego samego pracodawcy lub zmieniały miejsce pracy raz lub dwukrotnie może być interpretowana jako zjawisko pożądane. Może się bowiem okazać, że osoby te w sposób świadomy kształtują swoją karierę zawodową wybierając takie organizacje, które oferują im zatrudnienie na stanowiskach zgodnych z ich oczekiwaniami i kompetencjami. W odniesieniu do osób, które zmieniły już miejsce pracy trzykrotnie lub więcej, należy rozważyć, na ile poprzednie miejsca pracy były zgodne z profilem wykształcenia i posiadanymi wiedzą, umiejętnościami i predyspozycjami, a na ile stanowiły tylko etap przejściowy.

TABELA 28. MOMENT PODJĘCIA ZATRUDNIENIA

KIEDY ROZPOCZĄŁ/ĘŁA PAN/I PRACĘ ZAWODOWĄ	LICZBA	PROCENT
Jeszcze przed studiami	13	6,3
W trakcie studiów	108	52,4
W pierwszym roku po ukończeniu studiów	47	22,8
W późniejszym okresie po ukończeniu studiów	6	2,9
Brak odpowiedzi	32	15,5

Źródło: dane empiryczne

Okres po ukończeniu studiów

Pozytywnie należy również interpretować informacje o tym, że **ponad 57% respondentów twierdzi, iż wykonywana obecnie praca jest zgodna z kierunkiem ich wykształcenia**. Oznacza to, że wykorzystują oni pozyskaną wiedzę i umiejętności na zajmowanych stanowiskach. Odmiennego zdania jest co trzeci absolwent (31%).

3.2 SATYSFAKCJA Z ZAJMOWANEGO STANOWISKA

Niemal **70% absolwentów naszej Uczelni jest zadowolonych ze stanowiska pracy, jakie zajmuje rok po ukończeniu studiów**. Negatywne zdanie na temat swojej obecnej sytuacji zawodowej wyraża jedynie 8% respondentów. Sytuację taką należy uznać za bardzo korzystną i pożądaną z punktu widzenia obecnych oraz przyszłych studentów. Świadczy ona bowiem o tym, że Uczelnia nie tylko zapewnia odpowiednią jakość kształcenia, ale również wspiera studentów w dookreślaniu indywidualnych celów zawodowych, które z powodzeniem realizują po zakończeniu edukacji.

Czas poświęcany na pracę przez większość absolwentów naszej Uczelni mieści się w przedziale adekwatnym dla zatrudnienia na pełny lub pół etatu. 35,4% deklaruje, że aktywnościom zawodowym poświęca 21–40 godzin tygodniowo, a 40% twierdzi, że praca pochłania 41–50 godzin tygodniowo. Zbliżony odsetek absolwentów na pracę zawodową poświęca mniej niż 20 godzin (6,8%) lub powyżej 50 godzin (5,3%).

18% badanych absolwentów poza wykonywaniem podstawowych obowiązków związanych z zatrudnieniem podejmuje również pracę dodatkową w postaci umów o dzieło, zlecenia, czy też kolejnego zatrudnienia.

Podejmowanie dodatkowego zatrudnienia, lecz, jak się wydaje, przede wszystkim praca zgodna z indywidualnymi oczekiwaniami ma wpływ na wysokość zarobków absolwentów naszej Uczelni. Jedynie 14% otrzymuje wynagrodzenie na poziomie do wysokości ustawowego minimum. **Wynagrodzenie blisko 40% respondentów mieści się w przedziale do 3000 złotych**. Jest zatem zgodne z ogólnymi trendami dotyczącymi wynagrodzeń w tej grupie pracobiorców.

TABELA 29. POZIOM ZADOWOLENIA Z OBECNEGO STANOWISKA PRACY

CZY JEST PAN /I ZADOWOLONA Z OBECNIE ZAJMOWANEGO STANOWISKA PRACY	LICZBA	PROCENT
Zdecydowanie tak	51	24,8
Raczej tak	89	43,2
Ani tak, ani nie	26	12,6
Raczej nie	11	5,3
Zdecydowanie nie	5	2,4
Brak odpowiedzi	24	11,7

Źródło: dane empiryczne

TABELA 30. CZAS PRZEZNACZANY NA OBECNĄ PRACĘ

CZAS POŚWIĘCANY NA PRACĘ	LICZBA	PROCENT
Do 20 h tygodniowo	14	6,8
21–40 h	73	35,4
41–50 h	83	40,3
Powyżej 50 h	11	5,3
Brak odpowiedzi	25	12,1

Źródło: dane empiryczne

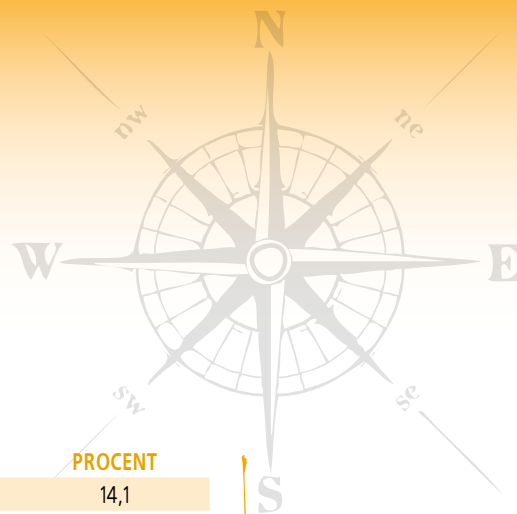

TABELA 31. WYSOKOŚĆ OTRZYMYWANEGO PRZEZ ABSOLWENTÓW WYNAGRODZENIA

WYSOKOŚĆ WYNAGRODZENIA	LICZBA	PROCENT
Do wysokości minimalnego ustawowego	29	14,1
Minimalne ustawowe – 3000,00	80	38,8
3001,00–5000,00	62	30,1
5001,00–7000,00	7	3,4
Powyżej 7000,00	4	1,9
Brak odpowiedzi	24	11,7

Źródło: dane empiryczne

Wysokość otrzymywanego wynagrodzenia w dość licznej grupie, obejmującej co trzeciego absolwenta, kształtuje się na poziomie powyżej 3000 PLN, przy czym 30% badanych zarabia w przedziale 3001–5000 PLN, a pozostałe osoby zarabiają powyżej tej kwoty.

Doświadczenia związane z pracą zawodową spowodowały dość istotne zmiany w znaczeniu, jakie przypisują absolwenci poszczególnym elementom związanym z pracą zawodową. Głównym wnioskiem jest to, że znaczenie każdego z nich wzrosło.

Badania przeprowadzone bezpośrednio po ukończeniu studiów oraz po 12–18 miesiącach od ich ukończenia potwierdziły, że **absolwenci najwyżej cenią sobie „interesującą pracę”**. Na drugim miejscu w pierwszych badaniach znajdowały się „możliwości rozwoju”, a w drugich czynnik ten wymieniany był jako trzeci z najistotniejszych. Rok po ukończeniu studiów równie istotnym co „interesująca praca” czynnikiem była „pewność zatrudnienia”, podczas gdy bezpośrednio po studiach była ona wymieniana na czwartym miejscu.

TABELA 32. OCENA WARTOŚCI ZWIĄZANYCH Z PRACĄ

WARTOŚCI ZWIĄZANE Z PRACĄ	WYNIKI BADANIA BEZPOŚREDNIO PO ZAKOŃCZENIU STUDIÓW					WYNIKI BADANIA 12–18 MIESIĘCY PO ZAKOŃCZENIU STUDIÓW				
	b. duże	duże	średnie	małe	b. małe	b. duże	duże	średnie	małe	b. małe
Pewność zatrudnienia	46%	41%	10%	1%	0%	54%	42%	4%	0%	0%
Interesująca praca	54%	42%	3%	0%	0%	54%	42%	4%	0%	0%
Wysokie zarobki	29%	50%	18%	1%	0%	26%	64%	10%	0%	0%
Możliwości rozwoju	54%	39%	5%	1%	0%	58%	36%	6%	0%	0%
Dogodny czas pracy	25%	44%	25%	4%	1%	30%	44%	20%	6%	0%
Łatwość godzenia pracy z życiem osobistym	40%	39%	17%	3%	0%	42%	38%	16%	2%	0%
Dobre stosunki międzyludzkie	47%	39%	11%	2%	0%	48%	46%	6%	0%	0%
Możliwości awansu	31%	51%	14%	2%	0%	28%	64%	8%	0%	0%
Prestiż społeczny	12%	31%	43%	10%	4%	12%	34%	34%	16%	4%
Dobre warunki (miejsce) pracy	36%	53%	9%	1%	0%	22%	50%	24%	4%	0%
Samodzielność w pracy	20%	43%	29%	4%	2%	30%	36%	32%	2%	0%

Źródło: dane empiryczne

Okres po ukończeniu studiów

Analizując udział procentowy odpowiedzi „bardzo duże” i „duże” w ogólnych odpowiedziach respondentów można stwierdzić, że największe zmiany miały miejsce w odniesieniu do wysokości zarobków. Zaraz po ukończeniu studiów udział tych odpowiedzi kształtował się na poziomie 79%, natomiast w badaniach przeprowadzonych w rok po ukończeniu studiów wzrósł do 90%. Oznacza to, że dla co dziewiątego absolwenta wysokość wynagrodzenia ma *bardzo duże* lub *duże* znaczenie w ocenie poziomu satysfakcji. Na drugim miejscu pod względem wzrostu istotności znajduje się „możliwość awansu” – zmiana o 9,9%.

Bardzo duża zmiana, choć w odwrotnym do analizowanego dotychczas kierunku, miała miejsce w odniesieniu do „dobrych warunków (miejsca) pracy”. Udział tego czynnika wśród tych uznawanych za *bardzo ważne* lub *ważne* zmniejszył się o 16% i wynosi obecnie 72%.

Najniżej cenioną wartością związaną z pracą, zarówno w badaniach zaraz po ukończeniu studiów, jak i po 12–18 miesiącach pozostaje „prestż społeczny”. Jako ważny aspekt ten ocenia obecnie 46% respondentów.

Przeprowadzone badania wskazują, że nie każdy aspekt pracy zawodowej, uznany przez absolwentów za kluczowy, występuje u ich aktualnego pracodawcy. W tabeli 34 przedstawiono zestawienie udziału procentowego występowania poszczególnych wartości oraz oczekiwań absolwentów.

TABELA 33. ZMIANY W POZIOMIE ISTOTNOŚCI CZYNNIKÓW ZWIĄZANYCH Z PRACĄ

WARTOŚĆ ZWIĄZANA Z PRACĄ	ZMIANA
Wysokie zarobki	11,3%
Możliwości awansu	9,9%
Pewność zatrudnienia	8,3%
Dobre stosunki międzyludzkie	8,1%
Dogodny czas pracy	5,2%
Prestż społeczny	3,2%
Samodzielność w pracy	2,5%
Możliwości rozwoju	1,8%
Łatwość godzenia pracy z życiem osobistym	1,4%
Interesująca praca	0,7%
Dobre warunki (miejsce) pracy	-16,2%

Źródło: dane empiryczne

TABELA 34. OCZEKIWANIA ABSOLWENTÓW WZGLĘDEM WARTOŚCI ZWIĄZANYCH Z PRACĄ I ICH WYSTĘPOWANIE

WARTOŚCI ZWIĄZANE Z PRACĄ	WYSTĘPOWANIE WARTOŚCI U OBECNEGO PRACODAWCY		BARDZO DUŻE I DUŻE ZNACZENIE WARTOŚCI DLA ABSOLWENTA
	Duże i bardzo duże	Niskie i bardzo niskie	
Pewność zatrudnienia	86%	4%	96%
Interesująca praca	68%	6%	96%
Wysokie zarobki	58%	16%	90%
Możliwości rozwoju	62%	10%	94%
Dogodny czas pracy	72%	10%	74%
Łatwość godzenia pracy z życiem osobistym	72%	14%	80%
Dobre stosunki międzyludzkie	82%	4%	94%
Możliwości awansu	52%	22%	92%
Prestiż społeczny	48%	14%	46%
Dobre warunki (miejsce) pracy	66%	8%	72%
Samodzielność w pracy	70%	8%	66%

Źródło: dane empiryczne

Największe rozbieżności pojawiają się w odniesieniu „**możliwości awansu**”. **92% absolwentów przypisuje temu czynnikowi duże lub bardzo duże znaczenie, podczas gdy szansa na objęcie wyższego stanowiska występuje jedynie w połowie (52%) przypadków.** Bardzo duże rozbieżności pojawiają się również w odniesieniu do takich elementów jak „wysokie zarobki” oraz „możliwości rozwoju”. Pierwszy z wymienionych czynników ma istotne znaczenie dla 90% respondentów, drugi zaś dla 92%. W obu przypadkach różnica między oczekiwaniami a stanem rzeczywistym wynosi 32%.

Można zatem stwierdzić, że pomimo wysokiego poziomu satysfakcji z wykonywanej obecnie pracy, znaczna część absolwentów może być rozczarowana możliwościami i warunkami zatrudnienia, jakie występują w zatrudniających ich organizacjach. Rozbieżności te pozwolą jednak na przeformułowanie obecnych celów zawodowych i bardziej świadome zarządzanie swoją karierą zawodową w przyszłości.

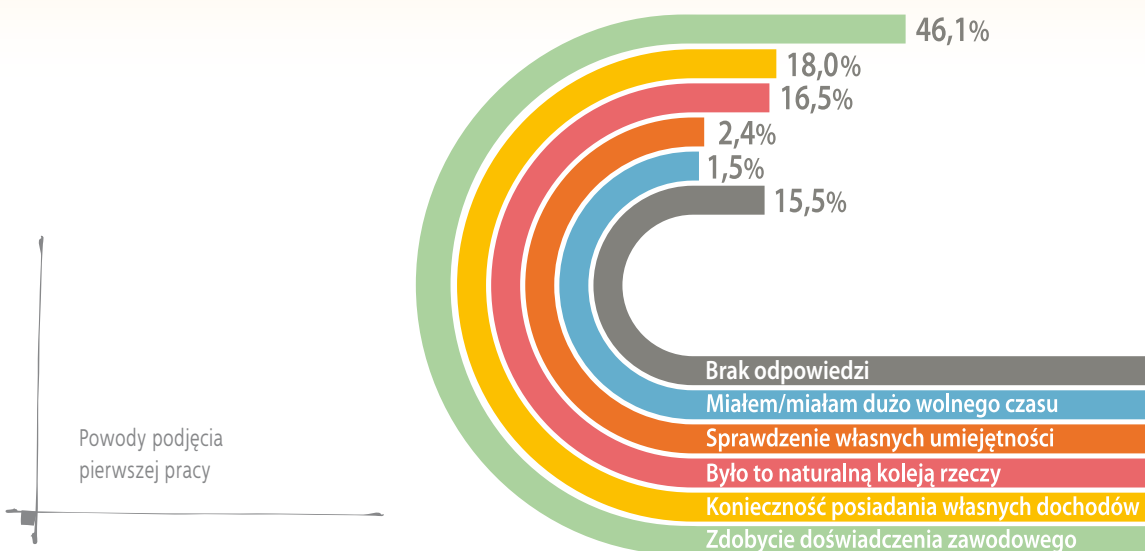
Blisko **połowa absolwentów (49%) jest zadowolona z dotychczasowego przebiegu ich kariery zawodowej.** 15,5% respondentów uważa, że raczej nie odpowiada on ich oczekiwaniom z okresu studiów, a 5% jest zdania, że zdecydowanie różni się od tego, czego się spodziewali.

TABELA 35. ZGODNOŚĆ PRZEBIEGU KARIERY Z OCZEKIWANIAM I

CZY PRZEBIEG KARIERY ZAWODOWEJ ODPOWIADA OCZEKIWAN IOM Z OKRESU STUDIÓW	LICZBA	PROCENT
Zdecydowanie tak	19	9,2%
Raczej tak	82	39,8%
Ani tak, ani nie	40	19,4%
Raczej nie	32	15,5%
Zdecydowanie nie	11	5,3%
Brak odpowiedzi	22	10,7%

Źródło: dane empiryczne

Okres po ukończeniu studiów

3.3 PIERWSZA PRACA

Dla ponad połowy respondentów (60%) wybór pierwszej pracy wynikał z indywidualnego planu rozwoju. Oznacza to, że absolwenci szukając pracy, kierowali się w głównej mierze posiadanymi, nabytymi w trakcie studiów kompetencjami i własnymi zainteresowaniami. Dodatkowo 51% absolwentów wykonywało w swojej pierwszej pracy zadania, które były zgodne z kierunkiem studiów. Mieli oni zatem możliwość praktycznego zweryfikowania pozyskanej w okresie nauki wiedzy i umiejętności.

Nadrzędnym powodem podjęcia pierwszej pracy była chęć zdobycia doświadczenia zawodowego. Uwzględniając również fakt, że ponad 58% studentów podjęło pracę przed studiami lub w trakcie studiów, można stwierdzić, że osoby te bardzo świadomie podchodziły do rozwoju swojej kariery zawodowej. Łączyły one bowiem okres kształcenia z aktywnością zawodową. Dodatkowo, jak wskazują wyniki badań, realizowane zadania były w wielu przypadkach

zbieżne z kierunkiem kształcenia. Współwystępowanie tych czynników zwiększa prawdopodobieństwo znalezienia satysfakcjonującej pracy po studiach, co ma miejsce w większości przypadków.

Na drugim miejscu pod względem częstości wskazań znalazła się konieczność posiadania własnych dochodów. Powód ten, choć bardzo istotny, wielokrotnie skutkuje tym, że studenci podejmują pracę, która nie jest zgodna z kierunkiem kształcenia.

Pogłębione analizy pozwalają stwierdzić, że absolwenci, którzy jako główny powód podjęcia pierwszej pracy wskazali „konieczność posiadania własnych dochodów”, zdecydowanie częściej wykonywali zadania niezwiązane z kierunkiem studiów (60%). Odmienna sytuacja występuje w odniesieniu do osób, które poszukiwały pierwszej pracy w celu zdobycia doświadczenia zawodowego. Aż 74% z nich wykonywało zadania zgodne z kierunkiem studiów. Istotna jest również informacja, że wśród osób, które trakto-

TABELA 36. POWODY PODJĘCIA PIERWSZEJ PRACY

POWODY	LICZBA	PROCENT
Zdobycie doświadczenia zawodowego	95	46,1
Konieczność posiadania własnych dochodów	37	18,0
Było to naturalną kolejną rzeczą	34	16,5
Sprawdzenie własnych umiejętności	5	2,4
Miałem/miałam dużo wolnego czasu	3	1,5
Brak odpowiedzi	32	15,5

Źródło: dane empiryczne

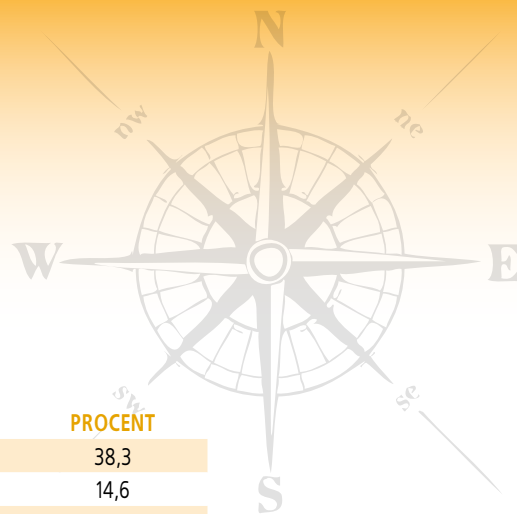

TABELA 37. ŹRÓDŁA INFORMACJI O PIERWSZEJ PRACY

SPOSOBY ZNALEZIENIA PIERWSZEJ PRACY	LICZBA	PROCENT
Z internetu	79	38,3
Poprzez Akademickie Centrum Kariery	30	14,6
Dzięki własnym znajomościom	30	14,6
Dzięki praktyce studenckiej	19	9,2
Poprzez urząd pracy	7	3,4
Na targach pracy/dniach kariery	6	2,9
Z ogłoszenia prasowego	2	1,0
Poprzez agencję doradztwa personalnego	1	0,5
Brak odpowiedzi	32	15,5

Źródło: dane empiryczne

wały podjęcie pierwszej pracy „jako naturalną kolejną rzecz”, jedynie 41% wykonywało zadania zgodne z kierunkiem studiów.

Głównym źródłem, dzięki któremu absolwenci pozyskali informacje o pierwszej pracy, jest internet. Takiej odpowiedzi udzieliło 38% badanych. **Ważną rolę we wspieraniu absolwentów w poszukiwaniu pracy odgrywa również Akademickie Centrum Kariery. Blisko 15% respondentów uzyskało ją dzięki ogłoszeniom zamieszczonym w serwisie ACK.**

Relatywnie niski jest udział targów pracy jako sposobu pozyskania pracy. Jedynie 3% absolwentów deklaruje, że znalazło zatrudnienie dzięki uczestnictwu w targach pracy. Należy jednak dodać, że obecnie wydarzenie to pełni w większym stopniu rolę promocyjną, a rekrutacja odbywa się za pośrednictwem internetu i specjalnych formularzy przygotowanych przez uczestniczącą w targach firmy.

Głównym kryterium, którym kierowali się absolwenci przy wyborze pierwszego miejsca pracy, była branża, w której działa dana firma. Odpowiedzi takiej udzieliło 45% respondentów. Na drugim miejscu znajdowała się możliwość godzenia pracy zawodowej z obowiązkami pozazawodowymi (36,4%). Biorąc pod uwagę fakt, że większość absolwentów rozpoczynała pracę jeszcze w trakcie studiów, należy przyjąć, że głównym aspektem, który był brany pod uwagę, była możliwość kontynuowania nauki na Uczelni. Studenci poszukiwali takich pracodawców, którzy oferowaliby elastyczne godziny pracy.

Relatywnie niskie znaczenie jako kryterium wyboru firmy miała wysokość wynagrodzenia oraz możliwości rozwoju zawodowego. Sytuacja ta wynika zapewne z faktu, iż głównym oczekiwaniem studentów w pierwszym etapie rozwoju zawodowego jest znalezienie pracy, która byłaby zbieżna z ich zainteresowaniami i dawała możliwość zdobycia cennego doświadczenia.

TABELA 38. POWODY WYBORU PIERWSZEJ PRACY

POWODY WYBORU PIERWSZEJ PRACY	LICZBA	PROCENT
Była z branży, w której chciałem/chciałam pracować	93	45,1%
Stwarzała dogodne warunki godzenia pracy z obowiązkami pozazawodowymi	75	36,4%
Miała dobrą markę na rynku pracy	30	14,6%
Brak innych możliwości	30	14,6%
Stwarzała najlepsze warunki rozwoju zawodowego	27	13,1%
Oferowała najlepsze wynagrodzenie	24	11,7%
Znana była z dobrych relacji międzyludzkich	19	9,2%
Brak odpowiedzi	32	15,5%

Źródło: dane empiryczne

3.4 PERSPEKTYWY KARIERY

Jako główną szansę na rozwój swojej kariery zawodowej studenci wskazali doskonalenie i nabywanie kompetencji. 64% badanych jest zdania, że ich kariera zawodowa może się rozwijać dzięki podnoszeniu posiadanych już kompetencji, a 48% uważa, że kluczowym działaniem będzie pozyskiwanie nowych umiejętności i wiedzy. Można zatem stwierdzić, że znaczna część badanych osób jest świadoma wpływu działań ukierunkowanych na własny rozwój na możliwość osiągnięcia zakładanych celów.

Podobnie jak w przypadku szans, główne zagrożenia związane z karierą zawodową wiążą się z kompetencjami. 29% absolwentów jest zdania, że nieposiadanie odpowiedniej wiedzy czy umiejętności może stanowić istotną barierę w życiu zawodowym. Na drugim miejscu pod względem częstości wskazała się „pogarszająca się sytuacja gospodarcza” (28% wskazań).

Można zatem stwierdzić, że występowanie zarówno pozytywnych, jak i negatywnych zmian w karierze zawodowej jest zdaniem absolwentów zależne od poziomu posiadanych przez nich kompetencji. Niemniej jednak na pogorszenie się sytuacji zawodowej znacznie większy niż na jej poprawę wpływ może mieć także sytuacja gospodarcza kraju.

Co czwarty absolwent nie zamierza zmieniać pracodawcy w najbliższym czasie, a co trzeci nie wyklucza takiej możliwości w dłuższej perspektywie. 27% badanych deklaruje, że zmiany tej dokona na pewno w ciągu najbliższego roku.

Poszukując nowej pracy, absolwenci nie zamierzają się ograniczać do lokalnych rynków pracy. Relatywnie duża ich część (36%) deklaruje, że byłaby w stanie zmienić miejsce zamieszkania nawet na inny kraj w sytuacji znalezienia pożądanego zatrudnienia. Kolejne 26% deklaruje, że mogłoby się przeprowadzić, ale tylko do innego miasta

TABELA 39. ŹRÓDŁA SZANS NA ROZWÓJ KARIERY ZAWODOWEJ

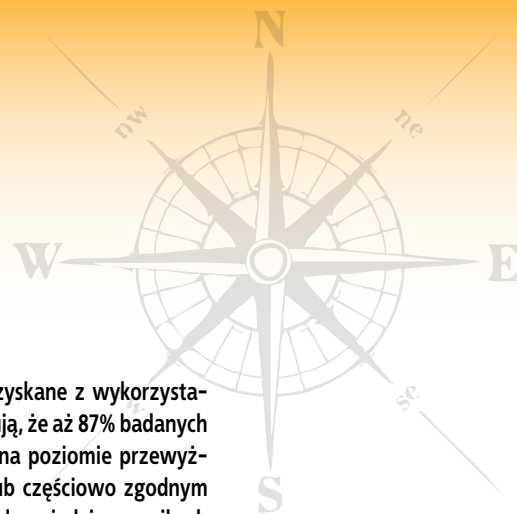
ŹRÓDŁA SZANS NA ROZWÓJ KARIERY ZAWODOWEJ	LICZBA	PROCENT
Podniesienie posiadanych kompetencji	114	63,7%
Nabycie nowych kompetencji	86	48,0%
Awans wewnątrz firmy	74	41,3%
Zmiana firmy	68	38,0%
Wyjazd za granicę	30	16,8%
Poprawa sytuacji gospodarczej	13	7,3%
Czynniki pozazawodowe, np. rodzina, znajomi	9	5,0%
Brak odpowiedzi	27	15,1%

Źródło: dane empiryczne

TABELA 40. ZAGROŻENIA DLA KARIERY ZAWODOWEJ

ZAGROŻENIA DLA KARIERY ZAWODOWEJ	LICZBA	PROCENT
Braki pewnych kompetencji	60	29,11
Pogarszająca się sytuacja gospodarcza	58	28,2
Redukcje zatrudnienia	28	13,6
Czynniki pozazawodowe, np. rodzina, znajomi	17	8,3
Konieczność podjęcia nowych zadań	10	4,9
Problemy zdrowotne	6	2,9
Brak odpowiedzi	27	13,1

Źródło: dane empiryczne

w Polsce. Co czwarty absolwent zdecydowanie odrzuca możliwość przeprowadzenia się. Sytuacja związana z deklaracją podjęcia pracy za granicą jest znacząco różna od tej, która miała miejsce bezpośrednio po studiach. Wyniki badań przeprowadzonych z wykorzystaniem pierwszego kwestionariusza wskazywały, że jedynie 8,7% badanych rozważa możliwość podjęcia pracy w innym kraju.

3.5 OCENA KSZTAŁCENIA NA UEK

Analiza wyników badań wskazuje, że realizowane na naszej Uczelni studia są w ograniczonym zakresie dopasowane do oczekiwań pracodawców i wymagań rynku pracy. Pomimo tego, że tylko 12% wskazało na całkowitą zbieżność omawianych w trakcie zajęć treści z oczekiwaniami pracodawców, to **ponad połowa (52%) uznała, że zakres zajęć częściowo spełnił wymagania stanowiska pracy**. Należy przy tym pamiętać, że organizacje charakteryzują się swoją własną specyfiką, a omawiane w trakcie studiów treści powinny stanowić podstawę przygotowującą do aktywności zawodowych.

Przedstawioną ocenę poziomu dopasowania należy porównać z tą, jakiej dokonali absolwenci bezpośrednio po

ukończeniu studiów. **Wyniki pozyskane z wykorzystaniem pierwszej ankiety wskazują, że aż 87% badanych oceniło poziom dopasowania na poziomie przewyższającym, w pełni zgodnym lub częściowo zgodnym z oczekiwaniami. Udział tych odpowiedzi w wynikach badań przeprowadzonych po roku od ukończenia studiów zmniejszył się do 64%.** Jednocześnie zaraz po zakończeniu studiów 11,6% absolwentów uznało, że studia nie spełniły ich oczekiwań, podczas gdy rok po zakończeniu edukacji liczba tych osób wzrosła do 22,4%.

Ponad połowa **absolwentów (54%) deklaruje, że ponownie dokonałoby wyboru tego samego kierunku studiów**. Odmiennego zdania jest 26% badanych. Porównując te wyniki z informacjami pozyskanymi bezpośrednio po ukończeniu studiów należy stwierdzić, że znaczna część studentów chciałaby dokonać zmian w swoim wyborze.

Zaraz po zakończeniu edukacji chęć ewentualnego wyboru tego samego kierunku deklarowało 61% badanych, co oznacza, że rok po studiach udział tych osób zmniejszył się o 7%. O taką samą wartość procentową zmieniła się liczba osób, które otwarcie deklarują, że dokonałyby innego wyboru.

TABELA 41. POZIOM DOPASOWANIA TREŚCI STUDIÓW DO OCZEKIWAŃ PRACODAWCY

W JAKIM STOPNIU PROGRAM STUDIÓW SPEŁNIŁ OCZEKIWANIA PRACODAWCY I WYMAGANIA RYNKU PRACY	LICZBA	PROCENT
Przewyższył je	6	2,9%
Całkowicie spełnił	19	9,2%
Spełnił je częściowo	107	51,9%
Nie spełnił	46	22,4%
Brak odpowiedzi	28	13,6%

Źródło: dane empiryczne

TABELA 42. DEKLARACJE DOTYCZĄCE WYBORU TEGO SAMEGO KIERUNKU STUDIÓW

CZY GDYBY BYŁA MOŻLIWOŚĆ, PONOWNIE WYBRAŁBY/WYBRAŁBY PAN/I TEN SAM KIERUNEK STUDIÓW	LICZBA	PROCENT
Zdecydowanie tak	22	10,7%
Raczej tak	90	43,7%
Nie wiem	12	5,8%
Raczej nie	31	15,0%
Zdecydowanie nie	23	11,2%
Brak odpowiedzi	28	13,6%

Źródło: dane empiryczne

Okres po ukończeniu studiów

Informacje na temat zgodności treści z oczekiwaniami oraz preferencji dotyczących ponownego wyboru kierunku studiów pozwalają stwierdzić, że w większości przypadków studia na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie w odpowiedni sposób przygotowują do pracy zawodowej i są dopasowane do oczekiwań rynku pracy. Pojawiające się rozbieżności mogą wynikać z jednej strony ze specyfiki oczekiwań pracodawców i braku świadomości studentów co do wymagań związanych z preferowanymi stanowiskami, z drugiej zaś z wciąż zbyt niskiego poziomu dopasowania treści kształcenia do zmian na rynkach.

Rok po ukończeniu studiów absolwenci ocenili swoje kompetencje na poziomie wyższym niż bezpośrednio po zakończeniu kształcenia. Najwyżej ocenione zostały umiejętności związane z obsługą podstawowych programów komputerowych. Udział ocen „dobra” i „bardzo dobra” kształtował się na poziomie 94%. Na drugim miejscu oceniona została grupa kompetencji związanych ze współpracą oraz z efektywnością działania. W obu przypadkach udział odpowiedzi pozytywnych wynosił 89%. Najniżej oceniona została znajomość drugiego języka obcego (32% odpowiedzi „dobra” i „bardzo dobra”).

Porównanie wyników samooceny kompetencji bezpośrednio oraz 12–18 miesięcy po zakończeniu studiów wska-

zuje, że w każdej z analizowanych grup nastąpił wzrost. Największa zmiana pojawiła się w odniesieniu do umiejętności obsługi programów specjalistycznych, co zapewne jest efektem realizowania zadań na stanowisku pracy z wykorzystaniem specyficznych programów. **Istotne jest również to, że poziom ocen „dobry” i „bardzo dobry” w odniesieniu do wiedzy specjalistycznej związanej z wykonywanymi zadaniami zwiększył się o ponad 15% w porównaniu z wynikami samooceny bezpośrednio po studiach.**

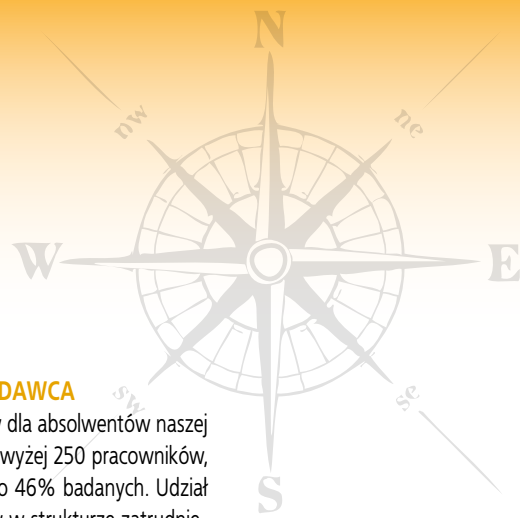
Tak istotne zmiany w zakresie samooceny kompetencji mogą być wynikiem podejmowania przez absolwentów naszej Uczelni działań rozwojowych ukierunkowanych na poszerzenie wiedzy i umiejętności. **72% badanych deklaruje, że w okresie pierwszego roku po zakończeniu studiów uczestniczyło w kursach, szkoleniach lub wykorzystywało inne formy doskonalenia kompetencji.**

Głównym powodem tej aktywności była potrzeba zapoznania się ze specyfiką wykorzystywanych na stanowisku pracy narzędzi i metod pracy i nabycia odpowiednich umiejętności (25%). Wielokrotnie (22% odpowiedzi) działania prorozwojowe były elementem realizowanych przez pracodawców programów wdrożenia na stanowisko pracy.

TABELA 43. SAMOOCENA KOMPETENCJI 12–18 MIESIĘCY PO UKOŃCZENIU STUDIÓW

OBSZAR OCENY	BARDZO NISKA	NISKA	ŚREDNIA	DOBRA	BARDZO DOBRA
Wiedza specjalistyczna związana z wykonywanym zawodem	2,1%	4,3%	27,7%	48,9%	17,0%
Znajomość pierwszego języka obcego	2,1%	4,3%	25,5%	29,8%	38,3%
Znajomość drugiego języka obcego	14,9%	17,0%	31,9%	17,0%	14,9%
Umiejętność obsługi komputera – pakiet MSOffice	0,0%	2,1%	4,3%	46,8%	46,8%
Umiejętność obsługi komputera – programy specjalistyczne	6,4%	2,1%	19,1%	46,8%	25,5%
Umiejętności związane z komunikowaniem się (np.: autoprezentacja, umiejętności prezentacyjne, argumentowanie i perswazja, aktywne słuchanie, przekazywanie informacji)	2,1%	0,0%	23,4%	53,2%	21,3%
Umiejętności związane ze współpracą (współpraca w zespole, koordynowanie zadań, radzenie sobie z konfliktami, organizacja pracy, angażowanie i motywowanie innych)	0,0%	0,0%	10,6%	48,9%	40,4%
Umiejętności związane z podejmowaniem decyzji (analityczne i strategiczne myślenie, umiejętność pracy pod presją czasu, myślenie kompleksowe, przejmowanie odpowiedzialności)	2,1%	0,0%	12,8%	46,8%	38,3%
Umiejętności związane z efektywnością działania (ukierunkowanie na cel, radzenie sobie w trudnych sytuacjach, organizacja pracy własnej, dążenie do własnego rozwoju)	2,1%	0,0%	8,5%	48,9%	40,4%

Źródło: dane empiryczne

Warto zauważyć, że jedynie co dziesiąty absolwent naszej Uczelni jako powód uczestniczenia w szkoleniach wskazał konieczność uzupełnienia posiadanej wiedzy, a 13% deklaruje braki w umiejętnościach.

W opinii blisko 42% absolwentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie dobrze lub bardzo dobrze przygotował ich do podjęcia pracy zawodowej. Przeciwnego zdania jest 31% respondentów.

3.6 AKTUALNY PRACODAWCA

Główną grupą pracodawców dla absolwentów naszej Uczelni są duże, zatrudniające powyżej 250 pracowników, organizacje. Pracę w nich znalazło 46% badanych. Udział pozostałych grup przedsiębiorstw w strukturze zatrudnienia jest zbliżony i kształtuje się na poziomie 11–14%.

Sytuacja ta wynika niewątpliwie z liczby centrów biznesowych działających na krakowskim rynku pracy. Potwierdzeniem tego może być informacja, że aż 49% pracodawców działa na rynkach międzynarodowych.

TABELA 44. POWODY PODEJMOWANIA DZIAŁAŃ ROZWOJOWYCH PO UKOŃCZENIU STUDIÓW

POWODY PODEJMOWANIA DZIAŁAŃ ROZWOJOWYCH	LICZBA	PROCENT
Specyfika wykorzystywanych narzędzi i metod pracy na stanowisku	52	25,2%
Był to element wdrożenia na stanowisko pracy realizowany przez firmę	46	22,3%
Braki w umiejętnościach	27	13,1%
Braki w wiedzy	22	10,7%
Brak odpowiedzi	59	28,6%

Źródło: dane empiryczne

TABELA 45. OCENA PRZYGOTOWANIA ABSOLWENTÓW DO PRACY ZAWODOWEJ

CZY UEK DOBRZE PRZYGOTOWAŁ PANA/IA DO PRACY ZAWODOWEJ	LICZBA	PROCENT
Zdecydowanie tak	6	2,9
Raczej tak	80	38,8
Nie wiem, trudno powiedzieć	22	10,7
Raczej nie	45	21,8
Zdecydowanie nie	19	9,2
Brak odpowiedzi	34	16,5

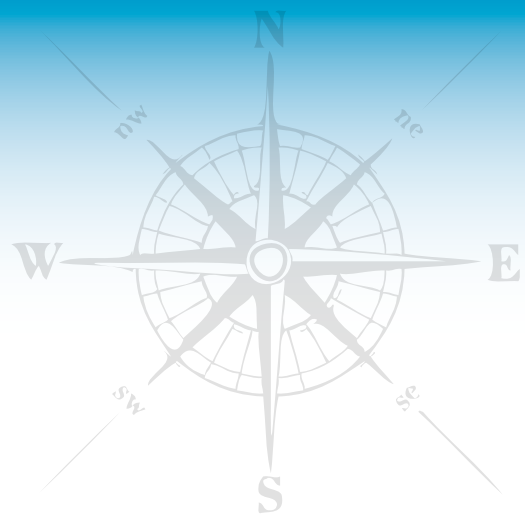
Źródło: dane empiryczne

TABELA 46. CHARAKTERYSTYKA PRACODAWCÓW ZE WZGLĘDU NA WIELKOŚĆ

WIELKOŚĆ FIRMY	LICZBA	PROCENT
Mikro 1–9	22	10,7
Mała 9–50	29	14,1
Średnia 51–250	25	12,1
Duża, powyżej 250	94	45,6
Brak odpowiedzi	36	17,5

Źródło: dane empiryczne

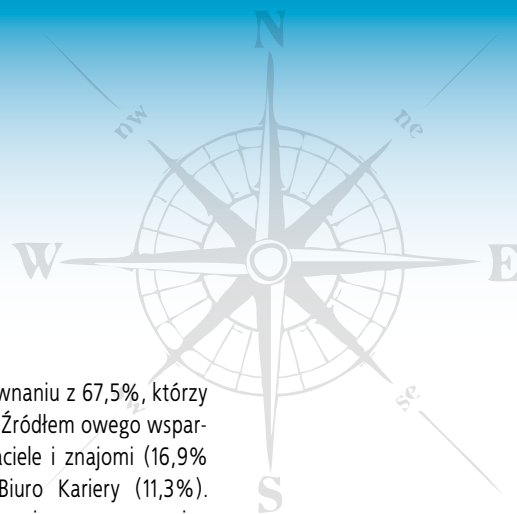
4

PODSUMOWANIE

Podsumowanie

ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ PRZEDSTAWIONA W POSZCZEGÓLNYCH CZĘŚCIACH RAPORTU POZWALA STWIERDZIĆ PEWNE TENDENCJE W TRZECH BADANYCH OBSZARACH, A MIANOWICIE: PRZEŚŁANEK PODEJMOWANIA STUDIÓW NA UNIWERSYTECIE EKONOMICZNYM W KRAKOWIE, AKTYWNOŚCI STUDENTÓW PODCZAS STUDIÓW, KTÓRE PRZYCZYNIAJĄ SIĘ DO ROZWOJU KOMPETENCJI POŻĄDANYCH NA RYNKU PRACY ORAZ SYTUACJI ABSOLWENTÓW NA RYNKU PRACY W PIERWSZYM OKRESIE PO UKOŃCZENIU STUDIÓW. TYM SAMYM POZWALA NA PORÓWNANIE ICH OCZEKIWAŃ W OKRESIE PRZED PODJĘCIEM STUDIÓW, ICH EWOLUCJĘ W TRAKCIE STUDIÓW I KONFRONTACJĘ TYCH OCZEKIWAŃ Z WYMOGAMI REALNEGO RYNKU PRACY.

Wybór kierunku kształcenia w zgodzie z zainteresowaniami jest istotny z punktu widzenia kariery zawodowej jednostki. Wyniki badań wskazują na dużą zgodność zainteresowań przyszłych studentów UEK z jego profilem. Świadczy o tym wysoki odsetek 70,6% badanych studentów UEK, którzy w szkole średniej interesowali się przedmiotami społeczno-ekonomicznymi oraz 37,6% studentów szczególnie interesujących się przedmiotami matematyczno-fizycznymi. Badani studenci UEK w przeważającej liczbie wywodzili się z liceów ogólnokształcących (81% wskazań).

Wśród motywów wyboru studiów na UEK na pierwszym miejscu wymieniano renomę Uczelni (58,8%) oraz atrakcyjność Krakowa jako miejsca studiowania (50,9%). Warto zauważyć, że taki czynnik jak wysokość czesnego odgrywa marginalną rolę (0,9%). Z kolei przy wyborze kierunku studiów za najważniejsze badani studenci uznali zainteresowania (58,8% wskazań), perspektywę znalezienia pracy (36,5%). Dla 15% badanych wybór kierunku odbywa się przypadkowo. Na podstawie badań można stwierdzić mały udział szkoły średniej w informowaniu przyszłych studentów o możliwych kierunkach studiowania. Zwraca uwagę również mała aktywność UEK w kreowaniu popytu na oferowane na Uczelni kierunki studiów. Kwestia ta powinna stać się przedmiotem działań promocyjnych UEK. Warto w tym miejscu podkreślić dość duże zainteresowanie studiowaniem na drugim kierunku. Wśród badanych studentów odsetek ten wyniósł 37,3%. Jest to zjawisko korzystne z punktu widzenia podnoszenia zatrudnialności absolwentów i budowania potencjału ich kariery na rynku pracy.

Prawie 80% studentów miało wyobrażenia o tym, jakie możliwości daje ukończenie studiów na UEK. Wyobrażenia te uległy zmianie podczas studiów u 68% badanych studentów. Nasuwa się tu wniosek o potrzebie doskonalenia działań informacyjnych wśród przyszłych studentów. Badania pozwoliły na uzyskanie danych na temat oczekiwań związanych z ukończeniem studiów. Do najważniejszych zaliczono: godziwe wynagrodzenie (77,45%), możliwość realizacji celów życiowych i zawodowych (76,8%) oraz znalezienie pracy bez trudności (62,5%). Poszerzeniem tego zagadnienia jest badanie najważniejszych cech pracy, do których studenci zaliczyli: interesującą pracę (95,3%) oraz możliwości rozwoju (92,2%), następnie dobre warunki pracy, pewność zatrudnienia i dobre stosunki międzyludzkie.

Istotną kwestią jest wsparcie udzielane w procesie rozwoju zawodowego. Wśród badanych osób 31,9% ta-

kie wsparcie otrzymało w porównaniu z 67,5%, którzy takiego wsparcia nie otrzymali. Źródłem owego wsparcia byli głównie rodzice, przyjaciele i znajomi (16,9% wskazań) oraz Akademickie Biuro Kariery (11,3%). Nasuwa się tu wniosek, że wsparcie ma w przeważającej mierze formę działań nieformalnych. Rola Uczelni w tym procesie jest istotna, po części profesjonalna (ACK), jak również okazjonalna i często nieustrukturyzowana (np. opinie i rady prowadzących zajęcia lub imprezy typu „dni otwarte”). Doskonalenie tego procesu wydaje się być jednym z kluczowych kierunków działań UEK w przyszłości.

Okres studiów jest czasem nabywania wiedzy, doskonalenia umiejętności i kształtowania postaw. Kluczowym procesem pozostaje tu działalność dydaktyczna, realizowana na poszczególnych kierunkach studiów. Zdaniem badanych studentów program studiów częściowo spełnił ich oczekiwania jako absolwentów (73% wskazań), jedynie 13% było zadania, że program w pełni spełnił te oczekiwania. Warto w tym miejscu jednak stwierdzić, że przedstawiona powyżej ocena nie wpływa negatywnie na ocenę słuszności wyboru danego kierunku studiów. 60% badanych zrobiłoby to ponownie. Opinie na temat przygotowania w trakcie studiów do pracy zawodowej były podzielone, 44,6% uważało, że studia dobrze przygotowały ich do pracy, a 41% że nie.

Ważną rolę w kształtowaniu umiejętności i postaw odgrywa działalność w organizacjach i stowarzyszeniach studenckich. Przeprowadzone badania wskazują, że studenci nie mają dostatecznej świadomości tego faktu i należałoby to zmienić poprzez odpowiednią akcję informacyjną, w którą powinny się włączyć zarówno organizacje studenckie, koła naukowe, jak i inne jednostki Uczelni, mające kontakt ze studentami, np. dziekanaty i katedry.

Studenci w trakcie studiów uczestniczą również w kursach i szkoleniach organizowanych przez podmioty zewnętrzne. Przykładem mogą być kursy języków obcych. Można więc sformułować kolejny wniosek o potrzebie oferowania tego typu kursów przez Studium Języków Obcych UEK. Szkolenia rozwijające określone kompetencje oferowane są też przez jednostki i organizacje działające na UEK. Przykładem są tu kursy doskonalące kompetencje społeczne, organizowane przez organizacje studenckie i Akademickie Centrum Kariery. Kolejną formą doskonalenia kompetencji są praktyki zawodowe. Spośród badanych studentów 60% odbyło praktyki lub staże zawodowe w kraju lub za grani-

Podsumowanie

cją. Najwyżej oceniane są praktyki i staże zagraniczne jak i te, które studenci odbywają z własnej inicjatywy. W porównaniu z nimi gorzej oceniane są obowiązkowe praktyki w trakcie studiów. Obok praktyk i staży zawodowych na UEK występują inne formy wsparcia dla studentów w zakresie rozwijania ich kompetencji, choć stopień korzystania w tych form wśród badanych nie był wysoki i wyniósł 42,3%. Ważną rolę odgrywa tu ACK, choć informacja na temat korzyści, jakie studenci mogą osiągnąć dzięki współpracy z tą jednostką, nie dociera do wszystkich.

Oczekiwania wobec przyszłej pracy to kolejny wątek badań. Jak już wcześniej wspomniano, znacząca część studentów zmodyfikowała lub doprecyzowała podczas studiów te oczekiwania. Wśród czynników sukcesu zawodowego na pierwszym miejscu studenci wymienili działania służące własnemu rozwojowi (48% wskazań). Stwierdzone w badaniach silne nastawienie na rozwój dobrze wpisuje się w koncepcję uczenia się przez całe życie. (90%) badanych studentów zakłada poszukiwanie pracy na rynku krajowym i rynkach lokalnych, niecałe 9% badanych zakładało poszukiwanie pracy za granicą. Zwraca uwagę wysoki odsetek (83%) wśród badanych absolwentów, którzy podjęli pracę zawodową jeszcze podczas trwania studiów.

Analizując sytuację zawodową absolwentów UEK w pierwszym okresie po ukończeniu studiów (12–18 miesięcy), należy stwierdzić, iż wśród badanych osób 87% posiadało pracę, przy czym – tak jak już wspomniano – wśród nich znaczący był udział tych osób, które podjęły pracę jeszcze w trakcie studiów. 57% badanych stwierdziło, że wykonywana praca jest zgodna z kierunkiem ich wykształcenia, odmiennego zdania było 31% badanych absolwentów. Wśród badanych absolwentów wysoki był odsetek osób zadowolonych z zajmowanego stanowiska pracy – prawie 70%. Prawie połowa z nich jest zadowolona z dotychczasowego przebiegu kariery zawodowej po ukończeniu studiów. Początkowy okres pracy zawodowej po ukończeniu studiów weryfikuje poglądy absolwentów na temat istotności poszczególnych aspektów wykonywanej pracy. Jest to nieunikniony proces zmian wynikający z nabywanego doświadczenia oraz bilansu sukcesów i porażek w sferze aktywności zawodowej. Badania potwierdziły ponadto występowanie rozbieżności między oczekiwaniami absolwentów i pracodawców co do znaczenia poszczególnych aspektów pracy zawodowej.

Interesujące jest porównanie oceny posiadanych kompetencji dokonanej przez absolwentów bezpośred-

nio po ukończeniu studiów i po roku pracy. Wskazuje ono na wyższą ocenę posiadanych kompetencji zawodowych po roku pracy. Najwyżej ocenione zostały kompetencje związane z obsługą podstawowych programów komputerowych, kompetencje dotyczące współpracy i efektywności działania. Wyższy był również odsetek absolwentów oceniających dobrze lub bardzo dobrze swoją wiedzę specjalistyczną po roku pracy. Stosunkowo nisko oceniana jest znajomość drugiego języka obcego, zarówno bezpośrednio po ukończeniu studiów, jak i po rocznym okresie pracy zawodowej. Uzyskane dane skłaniają do zastanowienia się nad treściami programów nauczania i kierunkami ich doskonalenia.

Przeprowadzone badania wskazują, że wśród badanych absolwentów największy jest odsetek pracujących w firmach zatrudniających powyżej 250 osób (45,6%). Rozkład pozostałych grup przedsiębiorstw w strukturze zatrudnienia absolwentów UEK był niższy i zbliżony do siebie na poziomie 10–14%. Warto też zwrócić uwagę, że 49% pracodawców zatrudniających naszych absolwentów działa na rynkach międzynarodowych.

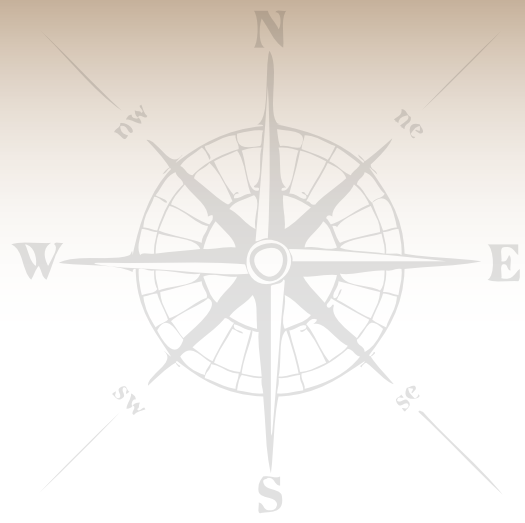
Przedstawione powyżej uwagi dotyczące przesłanek podejmowania studiów na UEK, przebiegu tych studiów oraz sytuacji absolwentów na rynku pracy pozwalają na wskazanie następujących obszarów działań UEK mających na celu kreowanie na Uczelni środowiska sprzyjającego rozwojowi kompetencji pozwalających być konkurencyjnym na rynku pracy: działania informacyjne i promocyjne, rozwijanie doradztwa zawodowego, doskonalenie oferty studiów i poszczególnych programów nauczania, doskonalenie organizacji praktyk studenckich, dalsze umiędzynarodowienie studiów. Należy przy tym nawiązywać do istniejących na UEK dobrych praktyk w tym zakresie, jak również otwierać się na nowe inicjatywy, uwzględniając specyfikę i oczekiwania młodego pokolenia. Koordynacja wspomnianych powyżej działań na poziomie Uczelni przyczyniłaby się do zwiększenia ich efektywności, mierzonej w ostatecznym rozrachunku poziomem zatrudnialności absolwentów UEK na rynku pracy.

Spis tabel

Tabela 1. Które z niżej wymienionych grup przedmiotów budziły w okresie nauki szkolnej Pana/i największe zainteresowanie	11
Tabela 2. Jakie formy zainteresowań i aktywności pozaszkolnych dominowały u Pana/i w okresie nauki szkolnej (maks. 2 odpowiedzi).	12
Tabela 3.	13
Tabela 4. Jaka była główna przyczyna wyboru przez Pana/ią Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie jako miejsca studiowania	14
Tabela 5. Co wpłynęło na wybór przez Pana/ią kierunku studiów (pierwszego, bezpośrednio po szkole) (maks. 3 odpowiedzi)?	15
Tabela 6. Czy studiuje Pan/i aktualnie (lub studiował/a) drugi kierunek?	15
Tabela 7. Czy podejmując studia, miał/a Pan/i wyobrażenia o możliwościach, jakie daje ukończenie studiów?	16
Tabela 8. Czy te wyobrażenia uległy zmianie w trakcie studiów?	16
Tabela 9. Jakie ma Pan/i oczekiwania związane z pracą, a wynikające z ukończenia studiów? (zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi)	16
Tabela 10. Jak ważne są różne aspekty życia dla Pana/i? Proszę określić wartość aspektów wymienionych poniżej (maks. 5 odpowiedzi)	17
Tabela 11. Czy uzyskał/a Pan/i kiedykolwiek wsparcie instytucji lub osób w zakresie lepszego samopoznania i uświadomienia (lub sformułowania) własnych celów życiowych i/lub zawodowych?	18
Tabela 12. Jeśli tak, to proszę wskazać nazwę instytucji lub osobę	18
Tabela 13. Korzyści osiągnięte dzięki angażowaniu się w działalność studencką	21
Tabela 14. Organizatorzy dodatkowych kursów i szkoleń	22
Tabela 15. Powody udziału w dodatkowych kursach i szkoleniach	23
Tabela 16. Ocena praktyk i staży	24
Tabela 17. Ocena różnych form wsparcia oferowanych przez ACK	25
Tabela 18. Osoby przekazujące informacje o możliwościach zawodowych	26
Tabela 19. Poziom spełnienia oczekiwań związanych z programem studiów	27
Tabela 20. Deklaracje co do ponownego wyboru tego samego kierunku studiów	28
Tabela 21. Samoocena kompetencji bezpośrednio po zakończeniu studiów	28

Spis tabel

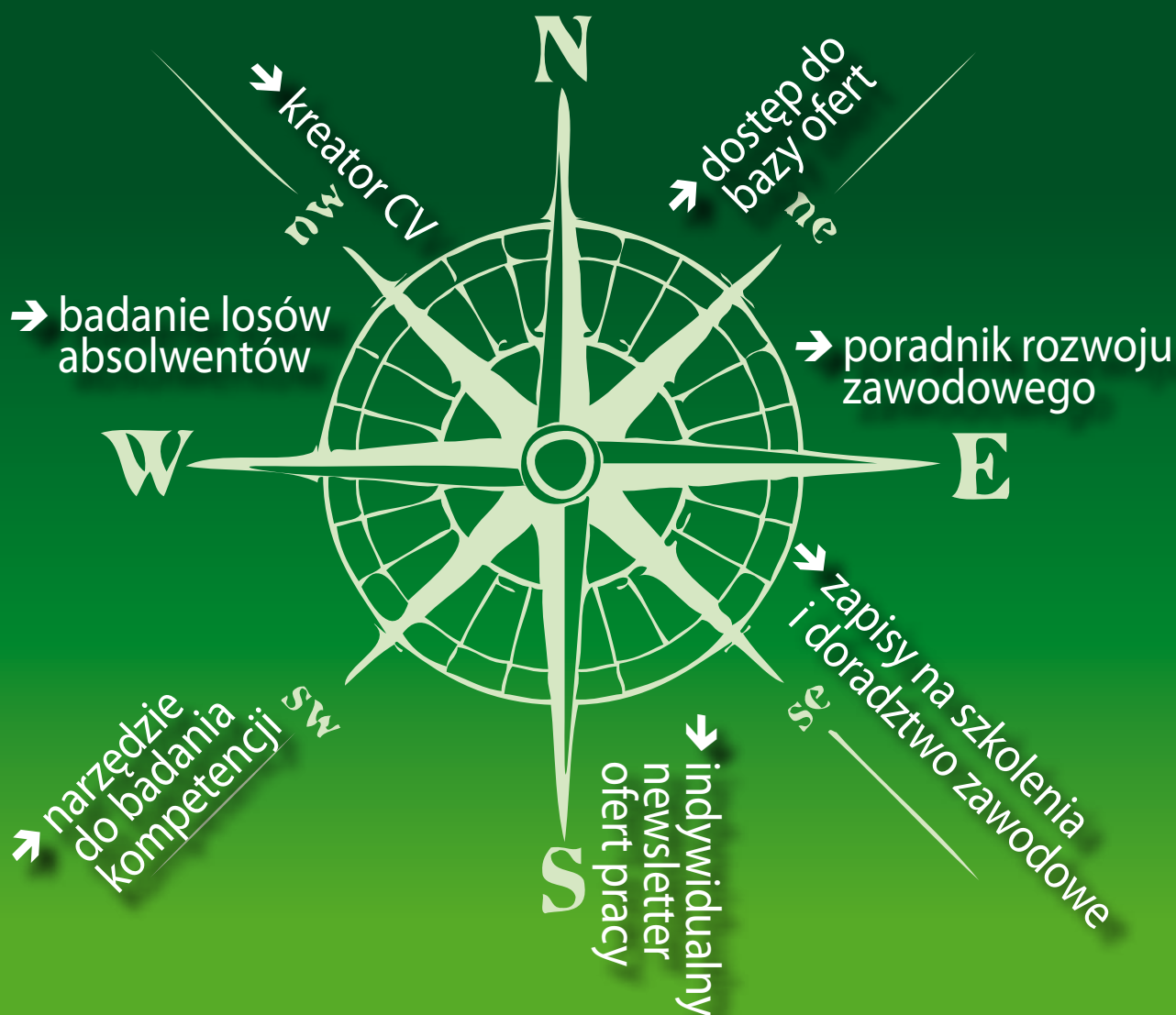
Tabela 22. Dodatkowe oczekiwania związane z pracą zawodową	29
Tabela 23. Sposoby osiągania sukcesu w miejscu pracy	30
Tabela 24. Branże preferowane przez studentów	30
Tabela 25. Preferowany rynek zatrudnienia	31
Tabela 26. Odsetek zatrudnionych studentów w trakcie studiów	31
Tabela 27. Sposoby znalezienia pracy	31
Tabela 28. Moment podjęcia zatrudnienia	35
Tabela 29. Poziom zadowolenia z obecnego stanowiska pracy	36
Tabela 30. Czas przeznaczany na obecną pracę	36
Tabela 31. Wysokość otrzymywanego przez absolwentów wynagrodzenia	37
Tabela 32. Ocena wartości związanych z pracą	37
Tabela 33. Zmiany w poziomie istotności czynników związanych z pracą	38
Tabela 34. Oczekiwania absolwentów względem wartości związanych z pracą i ich występowanie	39
Tabela 35. Zgodność przebiegu kariery z oczekiwaniami	39
Tabela 36. Powody podjęcia pierwszej pracy	40
Tabela 37. Źródła informacji o pierwszej pracy	41
Tabela 38. Powody wyboru pierwszej pracy	41
Tabela 39. Źródła szans na rozwój kariery zawodowej	42
Tabela 40. Zagrożenia dla kariery zawodowej	42
Tabela 41. Poziom dopasowania treści studiów do oczekiwań pracodawcy	43
Tabela 42. Deklaracje dotyczące wyboru tego samego kierunku studiów	43
Tabela 43. Samoocena kompetencji 12–18 miesięcy po ukończeniu studiów	44
Tabela 44. Powody podejmowania działań rozwojowych po ukończeniu studiów	45
Tabela 45. Ocena przygotowania absolwentów do pracy zawodowej	45
Tabela 46. Charakterystyka pracodawców ze względu na wielkość	45

Aktywuj swoje indywidualne konto już dziś!

www.kariery.uek.krakow.pl

AKADEMICKIE CENTRUM KARIERY, Bud. Księżówka, pokój K1 i K2, e-mail: kariery@uek.krakow.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

